

MATERIAŁY KONFERENCYJNE

**11. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
POMOC DZIECIOM
— OFIAROM PRZESTĘPSTW
WARSZAWA, 20-21 PAŹDZIERNIKA 2014 R.**

Organizatorzy:

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

ORGANIZATORZY:

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

11. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA POMOC DZIECIOM – OFIAROM PRZESTĘPSTW WARSZAWA, 20-21 PAŹDZIERNIKA 2014 R.

KOMITET ORGANIZACYJNY:

Fundacja Dzieci Niczyje

Monika Horna

Maria Keller-Hamela

Monika Sajkowska

Katarzyna Seidel

Maria Sierakowska

Małgorzata Maryl-Wójcik

Beata Wojtkowska

Ministerstwo Sprawiedliwości

Andrzej Augustyniak

Urząd m.st. Warszawy – Biuro Pomocy i Projektów Społecznych

Danuta Kuciewicz

Elżbieta Piechowiak-Modrzejewska

Konferencja współfinansowana jest ze środków:

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

THE VELUX FOUNDATIONS

OAK
FOUNDATION

SILICON VALLEY
community foundation®

Sabre

Patroni honorowi:

PROKURATURA GENERALNA

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michalak

11. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
POMOC DZIECIOM
— OFIAROM PRZESTĘPSTW
WARSZAWA, 20-21 PAŹDZIERNIKA 2014 R.

SPIS TREŚCI

Informacje organizacyjne	5
Program konferencji	
poniedziałek, 20 października	6
wtorek, 21 października	7
Plan i układ sal	8
Notki biograficzne prelegentów	10
Abstrakty wystąpień	18
Notatki	31
Zaświadczenie	33

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Organizatorzy zapewniają materiały konferencyjne, a w trakcie przerw kawę i lunch w holu głównym oraz w Sali Gałczyńskiego na VI piętrze.

Sesje w Sali Koncertowej oraz w Sali Rudniewa prowadzone przez ekspertów zagranicznych będą tłumaczone na język polski. Słuchawki dostępne będą w salach.

Pieczątkę i podpis na delegacji uzyskać można w punkcie informacyjnym w holu głównym na VI piętrze.

Zaświadczenie o udziale w konferencji znajduje się na ostatniej stronie materiałów konferencyjnych. Zaświadczenie nie wymaga podpisu ani pieczętki.

Ankiety ewaluacyjne można znaleźć w torbach konferencyjnych oraz w punkcie informacyjnym/rejestracji w holu głównym na VI piętrze. Prosimy o ich wypełnienie i wrzucenie do urny w punkcie informacyjnym/rejestracji.

Film pt. „Uwikłani” wyświetlany będzie w Sali Koncertowej.

PROGRAM KONFERENCJI: poniedziałek, 20 października

8.00-9.30 Rejestracja uczestników

9.30-11.00 Sesja inauguracyjna

Powitania: Minister Sprawiedliwości **Cezary Grabarczyk**, Rzecznik Praw Dziecka **Marek Michalak**, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania **Małgorzata Fuszara**, Wiceprezydent m.st. Warszawy **Włodzimierz Paszyński**, Prezeska Fundacji Dzieci Niczyje **Monika Sajkowska**

Wykład inauguracyjny: Przyjazne przesłuchania dzieci – nowe regulacje prawne, nowe wyzwania – *Michał Lewoc*

Wręczenie Certyfikatów Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci

11.00-11.30

Przerwa na kawę

11.30-13.00 Sesja plenarna

Przemoc i wykorzystywanie seksualne dzieci

Co zrobić, żeby dzieci mówiły? Ujawnianie przez dzieci wykorzystywania seksualnego – *dr Rosaleen McElvaney, Irlandia*

Wpływ traumy w dzieciństwie na mózg – *prof. dr hab. Jerzy Vetulani, Polska*

Proaktywne strategie przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci – *prof. Klaus M. Beier, Niemcy*

Moderator: *Maria Keller-Hamela*

13.00-14.00

Lunch

14.00-15.30 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

Strategia postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci – profilaktyczny program „Dunkelfeld” – *prof. Klaus M. Beier, Niemcy*

Moderator: *Beata Wojtkowska*

Sala Rudniewa

Kurator procesowy – pomiędzy praktyką a potrzebami dziecka ofiary przestępstwa

Teoretyczne aspekty i praktyka udziału kuratora procesowego w procesie karnym – *prof. Katarzyna Dudka*

Adwokat jako kurator procesowy reprezentujący dziecko w procesie karnym – *adv. dr Marcin Wielec*

Działania Rzecznika Praw Obywatelskich na rzecz rzetelnej reprezentacji dziecka w postępowaniu karnym – *Krystyna Kupczyńska*

Reprezentacja dziecka w postępowaniu karnym, praktyka Fundacji Dzieci Niczyje – *Justyna Podlewska*

Sala Renesansowa

Nadopiekuńczość jako forma krzywdzenia dziecka

Nadopiekuńczość w relacji rodzic – dziecko – *Marlena Trąbińska-Haduch*

Zachowanie autodestrukcyjne jako konsekwencja postawy nadopiekuńczej rodziców – analiza przypadku zamachu samobójczego – *Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach*

Zmuszanie do jedzenia – przemoc czy troska o dziecko? O konsekwencjach presji w karmieniu dzieci – *Karolina Mazurczak*

Moderator: *Renata Szredzińska*

Sala A

Sesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo” – *Gabriela Kühn*

Sala B

Warunki miejsca przesłuchania dziecka – *Andrzej Augustyniak, Monika Horna, Joanna Smętek, Małgorzata Szuleka*

Moderator: *Joanna Marszał-Kotas*

15.30-16.00

Przerwa na kawę

16.00-17.30 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

Seksualizacja, seksting, przemoc seksualna wśród młodzieży

„Musisz być sexy!” – zjawisko seksualizacji młodych osób – *Paulina Trojanowska*

Zjawisko sekstingu wśród młodzieży – *Szymon Wójcik*

Milczenie owiec. Problem przemocy rówieśniczej w polskich gimnazjach motywowanej stereotypami związanymi z płcią – *dr Iwona Chmura-Rutkowska*

Moderator: *Łukasz Wojtasik*

Sala Rudniewa

Jak prowadzić przesłuchanie dziecka – uniwersalne zasady efektywnego i przyjaznego dziecku gromadzenia materiałów dowodowych – *Maria Keller-Hamela*

Sala Renesansowa

Dzieci ulicy

Ulica, dziecko, marginalizacja? – *dr Elżbieta Bielecka*

Problem żebractwa dzieci w Polsce – *Katarzyna Makaruk*

„Mamy patent na ulicę” – działania animatorów podwórkowych i pedagogów ulicy – *Tomasz Szczepański*

Moderator: *Maciej Kępka*

Sala A

Przemoc seksualna wobec dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Od rozpoznania do skutecznej profilaktyki – *dr Izabela Fornalik, Angelika Pasek-Gilarska*

Sala B

Przeciwdziałanie wykorzystywaniu seksualnemu dzieci w kontekście podróży i turystyki – *Anna Kuźnia, Gabriela Kühn, Katarzyna Nowak, Magdalena Walas*

17.45-19.00 Sala Koncertowa, projekcja filmu „Uwikłani” w reżyserii Lidii Dudy

PROGRAM KONFERENCJI: wtorek, 21 października

9.00-10.45	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa Co zrobić, żeby dzieci mówiły? Ujawnianie przez dzieci wykorzystywania seksualnego – <i>dr Rosaleen McElvaney, Irlandia</i> Moderator: <i>Marta Wojtas</i>	Sala Rudniewa Jak pomagać dzieciom krzywdzonym? – panel dyskusyjny – <i>Ryszard Izdebski, Marta Jakubiak, dr Monika Sajkowska, Krzysztof Sarzała, Jolanta Zmarzlik</i>	Sala Renesansowa Dzieci z doświadczeniem migracji Dzieci z doświadczeniem migracji w kontekście systemu ochrony dzieci w Polsce – <i>Joanna Włodarczyk</i> Dzieci cudzoziemskie w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Warszawie, migracje wychowanków – <i>Jolanta Sobczak</i> Rekomendacje zmian przepisów prawnych dotyczących małoletnich cudzoziemców – <i>Magdalena Sadowska</i> Dotyczy/nie dotyczy: system w moim życiu – <i>Daniel Brzeziński, Khava Soldaeva</i> Moderator: <i>Beata Wojtkowska</i>	Sala A Rewiktyfikacja w życiu kobiet wykorzystanych seksualnie w dzieciństwie – <i>Agnieszka Izdebska</i> Sala B Możliwości rozumienia przez małoletnich ich praw i obowiązków w postępowaniu karnym – <i>Alicja Budzyńska, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska</i>
10.45-11.15	Przerwa na kawę			
11.15-13.00	Sesja plenarna			
	Ofiary i sprawcy Przemiana dziecka ofiary wykorzystywania seksualnego w sprawcę – <i>prof. dr hab. Maria Beisert, Polska</i> Udział dzieci wykorzystywanych seksualnie w procedurach karnych – <i>prof. Francien Lamers-Winkelmann, Holandia</i> Prewencyjna strategia Kościoła wobec wykorzystania seksualnego małoletnich. Jej fundamenty, cele i zasady – <i>o. dr Adam Żak, Polska</i> Moderator: <i>Renata Szredzińska</i>			
13.00-14.00	Lunch			
14.00-15.45	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa Udział dzieci wykorzystywanych seksualnie w procedurach karnych – <i>prof. Francien Lamers-Winkelmann, Holandia</i> Moderator: <i>Marta Skierkowska</i>	Sala Rudniewa Dziecko w procedurze „Niebieskie Karty” – <i>Marzena Affeldt, Renata Durda, dr Tomasz Iwański</i> Moderator: <i>Justyna Podlewska</i>	Sala Renesansowa Przemoc czy miłość? Porwania rodzicielskie – doświadczenia Fundacji ITAKA – <i>Grzegorz Kostka, Anna Nita</i> Zastępczy zespół Münchhausena – <i>Tomasz Janus</i> Moderator: <i>Karolina Mazurczak</i>	Sala A Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówkach edukacyjnych – <i>Katarzyna Seidel, Angelika Pasek-Gilarska</i> Sala B Dlaczego? Samookaleczenia wśród dzieci i młodzieży – <i>Lucyna Kicińska, Aleksandra Mieszkowska</i>

Plan i podział sal

Piętro IV

Piętro VI

Notki biograficzne prelegentów

Marzena Affeldt – pedagog, terapeuta, mediator rodzinny, specjalista w zakresie wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju małych dzieci. Realizator ogólnopolskiego programu „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” prowadzonego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji przy Ministerstwie Edukacji Narodowej, prezes Fundacji „Dziecko w Centrum”. Jest członkiem Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, inicjatorką i aktywną uczestniczką działań na rzecz stworzenia w Poznaniu lokalnego systemu ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem i zaniedbywaniem. Posiada wieloletnie doświadczenie w bezpośredniej pracy z dziećmi krzywdzonymi fizycznie, psychicznie i seksualnie oraz z ich rodzinami. Pracuje głównie w środowisku rodzinnym dzieci, wykorzystując m.in. elementy wiedeotreningu komunikacji oraz ściśle współpracując z kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, pielęgniarzami. Jest autorką i współautorką wielu programów prewencyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych, takich jak m.in.: „Rodzina na Starcie – wieloaspektowa profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”, „Wokół Małego Dziecka”, „Posłuchaj Mnie”, „Lokalny System Ochrony Małych Dzieci”.

Andrzej Augustyniak – prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi. Od 2007 roku delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości. Od 2009 roku wykonuje czynności w Wydziale ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka. Członek Koalicji na rzecz Przyjaznego Przesłuchiwania Dzieci. Autor licznych artykułów dotyczących kwestii przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i standardów przesłuchań małoletnich świadków.

Klaus M. Beier – licencjonowany psychoterapeuta, psychoanalityk oraz lekarz. Od 1996 roku kierownik Instytutu Seksuologii i Medycyny Seksualnej w Charité – klinice uniwersyteckiej w Berlinie. Kieruje studiami licencjackimi oraz studiami podyplomowymi z dziedziny medycyny seksualnej. W praktyce zawodowej zajmuje się zaburzeniami seksualnymi, zaburzeniami tożsamości płciowej oraz problemami psychosomatycznymi. Jego zainteresowania naukowe skupiają się na seksuologii sądowej, a w szczególności na badaniach wcześniej zdiagnozowanych przez biegłego psychologa sprawców przestępstw seksualnych. Obecnie prowadzi projekt dotyczący profilaktyki wykorzystywania seksualnego dzieci, którego celem jest zapobieganie popełnianiu przestępstw przez nienotowanych pedofilów i hebefilów poprzez zachęcenie ich do poszukiwania profesjonalnej pomocy (www.dont-offend.org). Projekt ten był kilkakrotnie nagrodzony w Niemczech.

Maria Beisert – profesor, doktor habilitowany, psycholog i seksuolog kliniczny, prawnik; pracownik naukowy Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Kierownik Zakładu Seksuologii Społecznej i Klinicznej oraz Podyplomowych Studiów Seksuologia Kliniczna Opiniowanie – Edukacja – Terapia działających od 2003 roku przy Instytucie Psychologii UAM w Poznaniu. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego, biegły sądowy. Jej główne zainteresowania naukowe dotyczą seksuologii i psychologii klinicznej, a w szczególności problematyki kryzysów, rozwoju seksualnego człowieka, terapii sprawców i ofiar patologii seksualnej. Autorka i współautorka wielu prac z tego zakresu. Najważniejsze publikacje książkowe to: „Seks twojego dziecka”, „Rozwód. Proces radzenia sobie z kryzysem”, „Kazirodztwo. Rodzice w roli sprawców”, „Seksualność w cyklu życia”, „Pedofilia. Geneza i mechanizm”.

Elżbieta Bielecka – docent w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się problematyką pracy z dzieckiem, młodzieżą, rodziną z grupy wysokiego ryzyka. Autorka publikacji z zakresu interwencji społecznej oraz innowacyjnych metod pracy i programów profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w bezpośrednim środowisku odbiorców. Współzałożycielka i prezes (2005-2013) Stowarzyszenia Program STACJA w Warszawie. Koordynatorka Ośrodka Pedagogiki Ulicy w Zespole Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Warszawie.

Daniel Brzeziński – praktyk kultury: autor i koordynator projektów animacji kultury m.in. w środowisku uchodźców: Stowarzyszenia Praktyków Kultury („Opowieści z Doliny Terek”, „Cafe Kaukaz”, „Integracja kreatywna”, „Multipublikacja”, „Tutorzy młodych uchodźców”, „Liderki i Liderzy Tolerancji”), animator i instruktor w innych projektach społecznych i artystycznych. Instruktor teatralny: w latach 2001-2003 prowadził zajęcia teatralne na podyplomowych studiach dla nauczycieli Animacja Kultury w Instytucie Kultury Polskiej UW. W latach 2006-2011 instruktor teatru osób z niepełnosprawnością umysłową Klamra. Od 2007 roku instruktor w projektach Stowarzyszenia Praktyków Kultury (z grupami młodzieży uchodźczej), a także Muzeum Historii Żydów Polskich (projekt „Co mi po świetle gwiazd”) i Teatru Remus (projekty z serii „Kobierce”). Aktor: Teatru Węgałty od 2001 roku („Upiorny całun”, „Syncyzna”), Teatru Remus od 2002 roku („Śpiący”, „Romeo i Julia”, „Jedno Echo”, „Projekt Wyspiański”, „Obsesja”), Teatru Scena Lubelska od 2005 roku („Czarna Mańka”, „Tango muerte”, „Pan Tagruelski”, „Pan Drops i jego ferajna”).

Alicja Budzyńska – psycholog. Jest biegłym sądowym, wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Od 12 lat pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi szkolenia dla różnych grup profesjonalistów z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Jest koordynatorem Warszawskiej Sieci Pomocy Dzieciom. W FDN koordynuje Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” oraz studium „Opiniowanie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci”. Posiada rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w zakresie diagnozy spraw rodzinnych i nieletnich oraz psychologicznej oceny zeznań świadków. Jest autorką poradnika dla profesjonalistów „Jak przesłuchiwać dziecko” i innych publikacji związanych z problematyką dziecka ofiary przestępstwa.

Iwona Chmura-Rutkowska – doktor nauk humanistycznych, pedagożka, socjolożka. Pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Socjologii Edukacji na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Członkini Rady Naukowej Interdyscyplinarnego Centrum Badań Płci Kulturowej i Tożsamości UAM oraz wykładowczyni Gender Studies na UAM (www.gender.amu.edu.pl). Naukowo zajmuje się krytyczną analizą codzienności w instytucjach edukacyjnych: w jej jawnym i ukrytym aspekcie, funkcjami i skutkami oraz mechanizmami wykluczającymi i reprodukującymi nierówności edukacyjne i społeczne. Szczególnie interesuje się problemem psychologicznych i społecznych mechanizmów oraz skutków treningu socjalizacyjnego i praktyk edukacyjnych wzmacniających stereotypy związane z płcią. Współautorka (wraz z dr Joanną Ostrouch-Kamińską) książki „Mężczyźni na przełęczy życia. Studium socjopedagogiczne” (Kraków 2007) oraz współredaktorka tomu „Historia ludzi. Historia dla ludzi. Krytyczny wymiar edukacji historycznej” (Kraków 2013). Współkoordynuje ogólnopolski interdyscyplinarny projekt badawczy „Gender w podręcznikach” (www.gender-podreczniki.pl). Recenzentka i konsultantka do spraw równości rządowego podręcznika dla klas 1-3 „Nasz elementarz” (www.naszelementarz.men.gov.pl).

Katarzyna Dudka – profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie. Specjalistka prawa karnego procesowego, członek Zespołu Doradców ds. Ofiar Przestępstw przy Prokuratorze Generalnym, członek Rady Programowej Wojskowego Programu Prawniczego. Autorka ponad stu publikacji, w tym monografii: „Kontrola korespondencji i podsłuch w polskim procesie karnym”, „Skuteczność instrumentów ochrony praw pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w świetle badań empirycznych” oraz raportów dotyczących jakości stosowania prawa.

Renata Durda – od 2005 roku kierowniczka Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia. Certyfikowana specjalistka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (PARPA), redaktor naczelna dwumiesięcznika „Niebieska Linia”, członek Rady ds. Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości, doradca Rzecznika Praw Dziecka, członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. W pracach podkomisji sejmowej ds. nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uczestniczyła przez 1,5 roku jako ekspert z ramienia środowiska organizacji pozarządowych.

Rosaleen McElvaney – doktor, psycholog kliniczny, psychoterapeuta oraz wykładowca psychoterapii na Uniwersytecie w Dublinie. Współzałożycielka placówki terapeutycznej dla dzieci ofiar wykorzystywania seksualnego oraz ich rodzin działającej w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym. Założycielka i była dyrektor poradni psychologicznej LARAGH – pierwszej specjalistycznej irlandzkiej placówki dla dorosłych doświadczających wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie. Otrzymała stypendium Rady ds. Badań w Dziedzinie Zdrowia na sfinansowanie pracy doktorskiej dotyczącej ujawniania doświadczeń wykorzystywania seksualnego przez dzieci.

Izabela Fornalik – pedagożka specjalna i edukatorka seksualna, wykładowczyni. Realizuje zajęcia dydaktyczne na Podyplomowym studium wychowania seksualnego Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Od wielu lat prowadzi warsztaty i szkolenia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, ich nauczycieli i rodziców na temat seksualności. Posiada doświadczenie w realizacji projektów z tego zakresu. Jest autorką licznych publikacji, m.in.: „Dojrzewanie. Miłość. Seks. Poradnik dla rodziców osób z niepełnosprawnością intelektualną” oraz „Jak edukować seksualnie osoby z niepełnosprawnością intelektualną? Poradnik dla specjalistów”. W Stowarzyszeniu „Bardziej Kochani” prowadzi punkt konsultacyjny (dotyczący seksualności) dla rodziców oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Monika Horna – prawnik, absolwentka Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Obecnie odbywa aplikację adwokacką w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie oraz pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, w której zajmuje się działaniami skoncentrowanymi na ochronie dzieci uczestniczących w procedurach prawnych. Jest współzałożycielką, konsultantką prawną Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej WPIA UKSW oraz współautorką modułu kształcenia studentów prawa opartego na elementach praktycznych. Jej zainteresowania naukowe skupiają się m.in. na problematyce reprezentacji i uczestnictwa dzieci w procesie karnym oraz cywilnym.

Tomasz Iwański – doktor nauk o zdrowiu (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku), absolwent Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (magister pielęgniarstwa) oraz Uniwersytetu Śląskiego (Wydział Prawa i Administracji, studia podyplomowe Prawo medyczne). Od 2006 roku zajmuje się naukowo tematyką związaną ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Obecnie nauczyciel akademicki w Wyższej Szkole Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej. Szkoleniowiec kadr medycznych, oświaty, pomocy społecznej, policji z zakresu diagnostyki oraz organizacji pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Twórca standaryzacji diagnostyczno-terapeutycznej dotyczącej postępowania z dzieckiem krzywdzonym. Twórca standardu pielęgniarstwa postępowania diagnostyczno-terapeutycznego z ofiarami przemocy w rodzinie, opartego na założeniach Europejskiego Ruchu Na Rzecz Zapewnienia Jakości – EuroQuan (The European Quality Assurance Network) wg teorii Donabediana. Wieloletni członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy PARPA, członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego o/Katowice.

Agnieszka Izdebska – psycholog, seksuolog kliniczny, psychoterapeuta psychodynamiczny, doktorantka w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła Szkołę Psychoterapii Psychodynamicznej w Krakowskim Centrum Psychodynamicznym oraz Podyplomowe Studium Pomocy Psychologicznej w Dziedzinie Seksuologii na UAM. Pracuje w Poradni Zdrowia Psychicznego oraz w prywatnym gabinecie psychoterapeutycznym Pracowni Psychologiczno-Seksuologicznej w Poznaniu. Prowadzi zajęcia dydaktyczne w Instytucie Psychologii UAM oraz na Podyplomowym Studium Pomocy Psychologicznej w Dziedzinie Seksuologii. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół ludzkiej seksualności w tym przemocy seksualnej a także psychodynamicznego paradygmatu w psychoterapii.

Ryszard Izdebski – pedagog i psycholog kliniczny, psychoterapeuta i terapeuta rodzin. Kierownik Zespołu Leczenia Domowego Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dyrektor Krakowskiej Fundacji Rozwoju Psychoterapii. Dyrektor Krakowskiego Instytutu Psychoterapii Stowarzyszenia „Siemacha”. Członek zarządu Stowarzyszenia „Siemacha”. Posiada certyfikat psychoterapeuty i superwizora Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz certyfikat Polskiego Towarzystwa Balintowskiego. Prowadzi działalność terapeutyczną, superwizyjną oraz edukacyjną z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego, w tym uzależnień, oraz psychoterapię dzieci i młodzieży.

Marta Jakubiak – zastępca dyrektora w Biurze Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawa. Od 2003 roku związana z Urzędem m.st. Warszawa, zajmuje się pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej oraz realizacją projektów społecznych na rzecz mieszkańców. Od kilku lat koordynuje projekty związane z edukacją cyfrową, w tym na rzecz dzieci i młodzieży, przeciwdziałające wykluczeniu cyfrowemu oraz zapewniające ich bezpieczeństwo w sieci. Zaangażowana w realizację programu „Dobry Rodzic – Dobry Start”. Nadzoruje z ramienia m.st. Warszawy realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie m.st. Warszawy na lata 2012-2016.

Tomasz Janus – ratownik medyczny, psycholog. Absolwent Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (ratownictwo medyczne) i Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej (psychologia kliniczna). Pracuje jako ratownik Specjalistycznego Zespołu Ratownictwa Medycznego, a także uczy studentów na kierunku ratownictwo medyczne. Prowadził zajęcia dla lekarzy na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym i w Zakładzie Medycyny Ratunkowej Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Autor publikacji z zakresu ratownictwa medycznego, a także elementów psychologii kluczowych z punktu widzenia pracy personelu medycznego zatrudnionego w Zespołach Ratownictwa Medycznego i w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych (podstawy pomocy psychologicznej, psycho-traumatologia, wstępna diagnoza zespołów maltretowania).

Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska – psycholog sądowy, długoletni kierownik Zakładu Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz Sądowych, członek Rady Fundacji Dzieci Niczyje, członek Komisji ds. Rekomendacji dla Biegłych Sądowych PTP, wykładowca Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Autorka i współautorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu psychologii sądowej, w tym dotyczących problematyki małoletnich ofiar przestępstw seksualnych oraz zeznań pokrzywdzonych.

Maria Keller-Hamela – psycholog, wiceprezes Fundacji Dzieci Niczyje. Koordynator programu „Dzieciństwo bez krzywdzenia – ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Środkowo-Wschodniej”, członek Rady ds. Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości, ekspert Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci ISPCAN. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prowadzi szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Jest wykładowcą na podyplomowych studiach z psychologii sądowej na Uniwersytecie Warszawskim i psychologii w praktyce wymiaru sprawiedliwości w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej.

Lucyna Kicińska – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, specjalność: wychowanie resocjalizujące. Ukończyła roczny kurs prowadzenia warsztatów i treningów w oparciu o proces grupowy. Jest absolwentką pierwszego w Polsce Studium Terapii Narracyjnej (zorganizowanego przez Centre for Narrative Practice w Manchesterze). Od 10 lat współpracuje z różnymi organizacjami pozarządowymi w Polsce, specjalizującymi się świadczeniem pomocy telefonicznej i on-line. Szkoli grupy profesjonalistów z zakresu świadczenia pomocy przez telefon, jest autorką narzędzi edukacyjnych dot. bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Od 2009 roku związana z Fundacją Dzieci Niczyje, gdzie jest koordynatorką Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Grzegorz Kostka – szef Zespołu Prawnego Fundacji ITAKA, tłumacz przysięgły j. niemieckiego. Absolwent Wydziału Prawa na Uniwersytecie Europejskim Viadrina oraz Instytutu Lingwistyki Stosowanej na Uniwersytecie Warszawskim. W Fundacji ITAKA zajmuje się m.in. poradnictwem w sprawach porwań rodzicielskich.

Krystyna Kupczyńska – sędzia orzekający w sądzie rejonowym w sprawach karnych i rodzinnych, a od kilkunastu lat radca prawny i główny specjalista w Zespole Prawa Karnego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Gabriela Kühn – filolog, absolwentka studiów podyplomowych z zarządzania projektami na Uniwersytecie Padewskim i The European Master's Programme in Human Rights and Democratisation w EIUC. Koordynator programu na rzecz przeciwdziałania komercyjnemu wykorzystywaniu dzieci i programu grantowego „Bezpieczne dzieciństwo” w Fundacji Dzieci Niczyje.

Anna Kuźnia – młodszy inspektor. Absolwentka Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie (profil prewencyjny), magister nauk politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1995-1999 policjant służby prewencji Komendy Powiatowej Policji w Otwocku, w latach 1999-2005 ekspert Wydziału Prewencji Komendy Stołecznej Policji, w latach 2005-2007 naczelnik Gabinetu Komendanta Stołecznego Policji, w latach 2007-2008 zastępca komendanta powiatowego Policji Warszawa-Zachód ds. prewencji, w latach 2008-2011 radca Wydziału ds. Nietletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji KGP, w latach 2011-2014 radca w Gabinetzie Komendanta Głównego Policji, od marca 2014 roku radca Wydziału Profilaktyki Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP. Jej zainteresowania naukowe oraz badawcze skupiają się na roli partnerstwa międzyinstytucjonalnego w przeciwdziałaniu przestępczości i zjawiskom społecznie uciążliwym – perspektywa krajowa i międzynarodowa.

Francien Lamers-Winkelman – doktor psychologii, profesor (emerytowany) Wydziału Psychologii i Pedagogiki na Vrije Universiteit w Amsterdamie. Założycielka pierwszego ośrodka terapeutycznego dla dzieci z doświadczeniami traumy w Holandii. Od kilku lat jest koordynatorką zespołu badawczego w Fier (Leeuwarden), w ośrodku terapeutycznym dla młodych ludzi zmuszanych do prostytucji oraz dziewcząt będących ofiarami tzw. przestępstw honorowych. Jej zainteresowania badawcze skupiają się m.in. na problematyce dzieci świadków oraz dzieci ofiar przemocy domowej, a także na diagnozie i terapii dzieci w przypadkach ich seksualnego wykorzystywania.

Michał Lewoc – sędzia Sądu Rejonowego w Legnicy. Od kwietnia 2007 roku delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości. Pełni funkcję naczelnika Wydziału ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także koordynatora ds. realizacji w Ministerstwie Sprawiedliwości Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członek Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie I i II kadencji. Członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy PARPA. Członek Rady do spraw Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości. Wykładowca i prelegent na licznych konferencjach, seminariach oraz szkoleniach. Autor licznych artykułów dotyczących kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Katarzyna Makaruk – absolwentka Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Od września 2011 roku specjalistka ds. badań w dziale badawczym Fundacji Dzieci Niczyje. Autorka publikacji z zakresu nadużywania internetu przez młodzież oraz problemu krzywdzenia dzieci. Od września 2013 roku koordynuje w Polsce projekt badawczy na temat przymusowego żebractwa pt. „Trzeci sektor przeciw przymusowemu żebractwu”.

Karolina Mazurczak – specjalista zdrowia publicznego, psycholog i dietetyk. Pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie koordynuje Lokalny System Profilaktyki Krzywdzenia Małych Dzieci. Autorka scenariuszy spotkań kierowanych do rodziców najmłodszych dzieci oraz artykułów o tematyce wychowawczej. Ukończyła liczne kursy dotyczące wychowania i wspierania rodziców. Mentor monachijskiego programu S.A.F.E. Trener umiejętności miękkich. Jej zainteresowania od kilku lat koncentrują się wokół edukacji zdrowotnej kierowanej do dzieci i młodzieży.

Aleksandra Mieszkowska – psycholog, konsultantka Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 Fundacji Dzieci Niczyje. Ukończyła Wydział Psychologii na Uniwersytecie Warszawskim, specjalizację: psychologia kliniczna dziecka. Doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą zdobywała podczas staży w Instytucie Matki i Dziecka, Klinice Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz na Terapeutycznym Oddziale Dziennym dla Dzieci. Szkoliła się w ramach „Studium metod pracy z dziećmi – ofiarami przemocy seksualnej, ich rodzinami lub opiekunami”. Obecnie uczestniczy w szkoleniu z zakresu psychoterapii w Studium Psychoterapii Psychoanalitycznej, afiliowanym przez Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej. Z Fundacją Dzieci Niczyje związana jest od 2008 roku. Pracuje także w Środowiskowym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brwinowie, gdzie świadczy pomoc psychologiczną dzieciom, młodzieży i rodzicom.

Anna Nita – psycholog, psychoterapeutka. Absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Studium Psychoterapii w Laboratorium Psychoedukacji. W Fundacji ITAKA zajmuje się wsparciem psychologicznym dla rodzin osób zaginionych oraz opieką merytoryczną nad programami „STOP depresji” oraz „Nie uciekaj!”. Pracuje z dorosłymi i młodzieżą.

Katarzyna Nowak – kierownik komunikacji korporacyjnej i zrównoważonego rozwoju Orbis SA. Ukończyła Szkołę Główną Handlową oraz otrzymała Master en Management Européen Haute Ecole de Commerce. Związana z grupą Accor od 2001 roku. Od 2009 roku była asystentką prezesa zarządu Orbis SA, odpowiedzialną za posiedzenia zarządu i rady nadzorczej spółki. W 2010 roku przeszła do działu komunikacji korporacyjnej Orbis SA, by zorganizować skuteczną komunikację wewnętrzną i stworzyć politykę zrównoważonego rozwoju poprzez: powołanie do życia takich projektów społecznych, jak: pierwsza w Polsce Spółdzielnia socjalna MaM, uczestnictwo w grupie roboczej tworzącej polską Kartę Różnorodności i podpisanie pierwszy raz w Polsce Kodeksu postępowania chroniącego dzieci przed wykorzystaniem seksualnym. Od końca 2012 roku kieruje działem komunikacji korporacyjnej i projektami CSR w największej grupie hotelowej w Polsce Orbis, notowanej na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Angelika Pasek-Gilarska – prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i Studium Podyplomowego Collegium Civitas – zarządzanie organizacjami pozarządowymi. Od ponad dwóch lat związana z Fundacją Dzieci Niczyje, w której zajmuje się sprawami wewnętrznymi Fundacji oraz koordynowaniem prac Rady Ekspertów. Współautorka „Poradnika dla rodzin zastępczych” (SIP). Doświadczony szkoleniowiec. Prowadzi m.in. warsztaty i szkolenia z zakresu prawnych aspektów krzywdzenia dziecka oraz z polityki bezpieczeństwa dziecka w placówkach. Zawodowo zajmuje się również problematyką niepełnosprawności.

Justyna Podlewska – prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Członek Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej I i II kadencji. Posiada certyfikat specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie wydany przez Instytut Psychologii Zdrowia. Członek Zespołu Interdyscyplinarnego Dzielnicy Warszawa Targówek. Udziela pomocy prawnej klientom Fundacji Dzieci Niczyje oraz porad prawnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla dzielnicy Mokotów. Specjalizuje się w prawnej ochronie dzieci ofiar przestępstw, zagadnieniach dotyczących przeciwdziałania przemocy, prawie rodzinnym oraz ochronie danych osobowych. Koordynuje program prawny Fundacji Dzieci Niczyje. Jest konsultantką programów FDN: „Dobry Rodzic – Dobry Start” i Helpline.org.pl. Autorka artykułów, publikacji oraz szkoleń z zakresu problematyki prawnej ochrony dziecka krzywdzonego, interwencji i przeciwdziałania przemocy.

Magdalena Sadowska – prawniczka. Udziela porad prawnych cudzoziemcom w Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej. Wcześniej stażystka w Biurze Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Biuro Krajowe w Polsce. Autorka licznych publikacji naukowych oraz wystąpień na konferencjach naukowych dotyczących praw małoletnich cudzoziemców bez opieki oraz cudzoziemców znajdujących się w procedurze w sprawie nadania statusu uchodźcy w kontekście standardów międzynarodowych.

Monika Sajkowska – doktor socjologii, prezeska Fundacji Dzieci Niczyje. W latach 1991-2008 była adiunktem w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka i współautorka badań na temat skali problemu krzywdzenia dzieci w Polsce, postaw społecznych wobec tego problemu oraz medialnego obrazu problemu krzywdzenia dzieci. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych dotyczących problemu krzywdzenia dzieci. Redaktor naczelna kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” wydawanego przez Fundację Dzieci Niczyje. Jest członkiem Rady Społecznej Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Krzysztof Sarzała – pedagog, kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej PCK w Gdańsku, wychowawca w świetlicy terapeutycznej. Od czterech kadencji członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), przewodniczący gdańskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Pełnił funkcję pełnomocnika wojewody gdańskiego ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej w Starogardzie, Centrum Niebieskich Kart przy MOPR w Gdańsku. Ukończył liczne szkolenia i treningi z zakresu profilaktyki, problematyki uzależnień, zapobiegania przemocy, interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, pomocy psychologicznej. Autor kilkudziesięciu publikacji i projektów dotyczących: metodyki i standardów interwencji kryzysowej, przemocy w rodzinie, pomocy dziecku krzywdzonemu, pracy ze sprawcami przemocy, profilaktyki uzależnień i problemów rodziny alkoholowej, superwizji pracy socjalnej, pierwszej pomocy psychologicznej, superwizji pracy socjoterapeutycznej, socjoterapii w świetlicy profilaktycznej, szkoły dyrektorów.

Katarzyna Seidel – magister socjologii. Absolwentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz absolwentka studium „Profesjonalny menedżer w NGO” realizowanego przez Collegium Civitas i Klub Myśli Społecznej „Inicjatywy”. Ukończone specjalizacje: socjologia prawa oraz socjologia małżeństwa i rodziny. Od 2009 roku związana z Fundacją Dzieci Niczyje, w której obecnie koordynuje program „Chronimy Dzieci”. Prowadzi szkolenia z zakresu systemowych rozwiązań przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci i profilaktyki, a także warsztaty dla rodziców dotyczące ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem.

Joanna Smętek – ukończyła studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2012 roku jest prawnikiem w Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Wraz z Małgorzatą Szuleką koordynuje współpracę HFPC z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej, prowadząc badania na temat ochrony praw człowieka w Polsce. W latach 2012-2014 pracowała przy licznych projektach badawczych dotyczących wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom, w ramach których zespół HFPC rozmawiał zarówno z profesjonalistami, jak i dziećmi na temat uczestnictwa dzieci w postępowaniach cywilnym i karnym.

Jolanta Sobczak – pracownik socjalny, politolog, ukończyła również studia z zakresu audytu wewnętrznego oraz zarządzania zasobami ludzkimi. Znaczna część jej aktywności zawodowej to praca w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na różnych stanowiskach. Obecnie dyrektor Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie i członek Rady Banku Żywności. Autor publikacji zawodowych ukazujących się w Wydawnictwie Varlag Dashofer.

Khava Soldaeva – aktorka, tancerka i operatorka wideo. Absolwentka szeregu projektów animacji kultury Stowarzyszenia Praktyków Kultury i Ośrodka Samopomocy Uchodźców Sintar. Obecnie stażystka Stowarzyszenia Praktyków Kultury. Brała udział w projektach teatralnych: „Opowieści z Doliny Terek”, „Integracja Kreatywna”, „Mialh-Azni”, „Cafe-Babel”, „Multipublikacja”, „Nurt” oraz „Ze szczytów Baszłamu”, a obecnie w projektach teatralnych: „System duży – system mały” oraz „Podaj dalej”. W latach 2011-2012 uczestniczyła międzynarodowego festiwalu Brave Kids. Urodzona w Czeczenii, mieszka w Polsce od ponad ośmiu lat. Obecnie uczennica klasy maturalnej jednego z renomowanych warszawskich liceów.

Tomasz Szczepański – pracownik socjalny, pedagog. Absolwent Policealnego Studium Pracowników Służb Społecznych oraz Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej. Był jednym z inicjatorów i realizatorów eksperymentalnego programu pedagogicznego na warszawskiej Pradze. Współzałożyciel stowarzyszenia Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga Północ (GPAS), w którym do dziś kontynuuje program pedagogiki ulicy na rzecz najtrudniejszych wychowawczo dzieci zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym na Pradze Północ. Prezes stowarzyszenia GPAS Praga Północ, a także członek zarządu Związku Stowarzyszeń Ogólnopolska Sieć Organizacji Streetworkerskich OSOS. Inicjator i realizator wielu projektów społecznych i kulturalnych tworzonych wspólnie z dziećmi – podopiecznymi GPAS. Od kilku lat upowszechnia idee pracy streetworkerskiej i pedagogiki ulicy.

Małgorzata Szuleka – ukończyła studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2010 roku współpracuje z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, gdzie odpowiedzialna jest za strategię PR oraz prowadzenie badań. Wraz z Joanną Smętek koordynuje współpracę HFPC z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej, prowadząc badania na temat ochrony praw człowieka w Polsce. W latach 2012-2014 pracowała przy licznych projektach badawczych dotyczących wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom, w ramach których zespół HFPC rozmawiał zarówno z profesjonalistami, jak i dziećmi na temat uczestnictwa dzieci w postępowaniach cywilnym i karnym.

Marlena Trąbińska-Haduch – psycholog, położna. Ukończyła Studium Terapii Rodzin Stowarzyszenia OPTA, pracuje jako psychoterapeuta pod superwizją. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w programie „Dobry Rodzic – Dobry Start”. Prowadzi konsultacje wychowawcze, spotkania terapeutyczne oraz grupy wsparcia i warsztaty dla rodziców. Prowadzi Ośrodek MaterPater. Ukończyła kurs „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” organizowany przez Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej oraz „Podstawy programu pracy z grupami dla rodziców dzieci 3-8 lat” autorstwa Carolyn Webster-Stratton. Jest licencjonowanym trenerem TSR wg Thomasa Gordona. W swej pracy wykorzystuje metodę wideotreningu komunikacji oraz skalę Brazelton. Posiada uprawnienia do prowadzenia grup metodą TZA-ART „Trening zastępowania agresji”. Współautorka programu „Młoda Mama” oraz „Bez klapsa, jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”. Interesuje się psychologią rozwojową i wychowawczą oraz psychologicznymi aspektami ciąży, porodu i macierzyństwa.

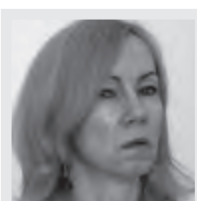

Paulina Trojanowska – absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Doktorantka w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła Szkołę Trenerów Intra i podyplomowe studia Seksuologia Kliniczna na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Zawodowo zajmuje się prowadzeniem warsztatów o tematyce związanej z edukacją seksualną i seksuologią oraz kompetencjami psychospołecznymi. Jest wolontariuszką w Grupie Edukatorów Seksualnych „Ponton”. Jej zainteresowania naukowe i zawodowe dotyczą edukacji seksualnej, seksuologii, płci, socjologii ciała.

foto: Franciszek Vetulani

Jerzy Vetulani – profesor nauk przyrodniczych, psychofarmakolog, neurobiolog, biochemik, członek Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, członek honorowy Indian Academy of Neuroscience, doctor honoris causa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Wiceprzewodniczący Rady Naukowej Instytutu Farmakologii PAN, profesor Małopolskiej Szkoły Wyższej im. J. Dietla w Krakowie. Autor kilkuset prac badawczych o międzynarodowym zasięgu, jeden z najczęściej cytowanych naukowców polskich w dziedzinie biomedycyny. Popularyzator nauki, przez ponad dwie dekady redaktor naczelny czasopisma „Wszechświat”, autor książek „Mózg: fascynacje, problemy tajemnice” (2010) i „Piękno neurobiologii” (2011) oraz bloga „Piękno neurobiologii” (od 2010). Zwolennik legalizacji marihuany i ogólnej depenalizacji narkotyków, krytyk represyjnej polityki narkotykowej w Polsce. Laureat wielu nagród, m.in. Międzynarodowej Nagrody Anna Monika (1983), nagrody Prezesa Rady Ministrów za całokształt dorobku naukowego (2003), medalu Jędrzeja Śniadeckiego za całokształt osiągnięć badawczych z dziedziny psychofarmakologii (2006), odznaki „Honoris Gratia” (2009), Nagrody im. Zbyszka Thiellego (2012) i Nagrody Specjalnej VIII edycji konkursu „Popularyzator Nauki” (2012). Wyróżniony tytułem „Racjonalista Roku” (2011) i Człowiek Roku „Gazety Krakowskiej” (2013). Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1990) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2004).

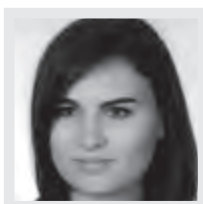
Ewa Wach – psycholog. Pracuje w Instytucie Ekspertyz Sądowych jako biegły. Specjalizuje się m.in. w opracowywaniu ekspertyz w sprawach wykorzystania seksualnego, dotyczących zarówno ofiar, jak i sprawców. Prowadzi szkolenia dla prawników w ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych oraz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Posiada rekomendacje PTP w zakresie problematyki związanej z procesem karnym i cywilnym (zeznania świadków małoletnich i dorosłych, sprawcy przestępstw, nieletni, sprawy rodzinne, typowanie nieznanych sprawców). Autorka licznych publikacji z zakresu problematyki psychologii sądowej.

Magdalena Walas – absolwentka studiów na kierunku prawo administracyjne oraz studiów podyplomowych na kierunku zarządzanie nieruchomościami. Kierownik biura oraz prokurent zarządu Sabre Polska, wolontariusz corocznych akcji charytatywnych Sabre Polska oraz członek zespołu wdrażającego rozwiązania ekologiczne w biurze Sabre. Od dwóch lat zaangażowana w promowanie programu Sabre „Passport to Freedom” mającego na celu przeciwdziałanie handlowi i wykorzystywaniu ludzi w turystyce seksualnej. Od ponad 10 lat pracuje w obszarze zarządzania nieruchomościami oraz administracji.

Marcin Wielec – adwokat, doktor nauk prawnych. Adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Specjalista z zakresu prawa karnego procesowego, prawa karnego, prawa karnego wykonawczego oraz prawa i postępowania dyscyplinarnego. Autor artykułów naukowych, książek i ekspertyz prawnych.

Joanna Włodarczyk – socjolożka, doktorantka w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2009 roku pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje. Od 2011 roku jest koordynatorką działu badawczego FDN. Członkini Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Od 2012 roku prowadzi sekretariat redakcji kwartalnika naukowego „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”.

Szymon Wójcik – socjolog, doktorant w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie koordynuje działania dotyczące bezpieczeństwa dzieci w internecie w ramach Polskiego Centrum Programu Safer Internet. Angażuje się także w prowadzenie badań dotyczących bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w internecie. Był polskim koordynatorem badań EU NET ADB dotyczących problemu nadużywania internetu wśród młodzieży. Jest autorem lub współautorem szeregu publikacji dotyczących zagrożeń internetowych wśród dzieci i młodzieży.

Jolanta Zmarzlik – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, specjalistka ds. ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Fundacji Dzieci Niczyje. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci, młodzieży i dorosłych. Wydaje opinie psychologiczno-sądowe, prowadzi szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz certyfikat superwizora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia „Niebieska Linia”. Jest wykładowcą w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

Adam Żak, SJ – doktor filozofii. Studia filozoficzne odbył w Krakowie, Monachium i Rzymie, a teologiczne w Neapolu. Autor publikacji nt. filozofii dialogu, relacji judaizmu i chrześcijaństwa oraz analizy sytuacji w postkomunistycznych społeczeństwach Europy Środkowo-Wschodniej. W latach 2003-2012 doradca generała jezuitów i asystent ds. Europy Wschodniej. Od czerwca 2013 roku koordynator ds. ochrony dzieci i młodzieży przy Konferencji Episkopatu Polski. Dyrektor Centrum Ochrony Dziecka przy Akademii Ignatianum w Krakowie.

Abstrakty wystąpień

Sesja inauguracyjna, godz. 9.30-11.00, Sala Koncertowa

Przyjazne przesłuchania dzieci – nowe regulacje prawne, nowe wyzwania – Michał Lewoc, Ministerstwo Sprawiedliwości

Ochrona dzieci przed skutkami przestępstwa jest jednym z priorytetów Ministerstwa Sprawiedliwości. Jednym z działań jest zapewnienie dzieciom ochrony i poczucia bezpieczeństwa podczas czynności procesowych z ich udziałem. Przede wszystkim chodzi o przyjazne i jednorazowe przesłuchanie dziecka, w warunkach zapewniających komfort i bezpieczeństwo, a zwłaszcza eliminujących możliwość tzw. wtórnej wiktymizacji. Podejmowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości działania legislacyjne oraz organizacyjne z roku na rok zwiększają ochronę w tym zakresie dla coraz szerszego kręgu osób małoletnich, a także i niektórych osób pełnoletnich. W styczniu 2014 roku w Kodeksie postępowania karnego weszły w życie kolejne zmiany w tym zakresie, mające na celu poszerzenie kręgu osób przesłuchiowanych w przyjaznych warunkach, a także zakresu przestępstw, w sprawach których osoby są przesłuchiwane w takim trybie. Nadto, wydane 18 grudnia 2013 roku rozporządzenie ministra sprawiedliwości określa zarówno sposób przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a-185c kpk, jak i warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone do przeprowadzania takich przesłuchań. Zmiany te wprowadzają bardzo wysoki – także jak na europejskie warunki – standard sposobu traktowania i przesłuchiwania dzieci w postępowaniu karnym, w pełni zgodny z najnowszą dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 roku ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. UE L 315/57).

sesja plenarna 11.30-13.00, Sala Koncertowa

Przemoc i wykorzystywanie seksualne dzieci

Co zrobić, żeby dzieci mówiły? Ujawnianie przez dzieci wykorzystywania seksualnego – dr Rosaleen McElvaney, Irlandia

Do niedawna badacze bardzo mało wiedzieli o problematyce ujawniania wykorzystywania seksualnego przez dzieci, ponieważ większość wiedzy na ten temat pochodziła z badań prowadzonych wśród dorosłych. W ciągu ostatnich 10 lat zaczęto coraz częściej sięgać po jakościowe metody badawcze, które koncentrują się na perspektywie dzieci i doświadczeniach klinicznych w zakresie problematyki ujawniania przez nie krzywdzenia seksualnego. W kontekście prowadzonych badań lepiej rozumie się złożoną dynamikę czynników psychicznych i społecznych, które wpływają na to, czy i w jaki sposób dzieci ujawniają wykorzystywanie seksualne. Dzięki zastosowaniu jakościowych metod badawczych badacze zrozumieli, że ujawnienie doświadczeń wykorzystywania to proces, który w wielu wypadkach rozwija się z upływem czasu, i że wyjaśnienie zmienności indywidualnej doświadczeń dzieci jest równie ważne jak poznanie częstości występowania określonych czynników wpływających na proces ujawnienia.

Zrozumienie dynamiki procesu ujawnienia, a zwłaszcza doświadczanej przez młodych ludzi potrzeby zachowania kontroli nad tym procesem, istotnej roli, jaką odgrywają w nim rówieśnicy, reakcji dorosłych (zarówno w sieciach formalnych, jak i nieformalnych), a także tego, jak można stwarzać dzieciom okazje do ujawnienia wykorzystywania, ma kluczowe znaczenie dla tego, czy będziemy potrafili skutecznie pomagać młodym ludziom w szybszym ujawnianiu takich doświadczeń.

Podczas wystąpienia przedstawione zostaną przeprowadzone przez prelegentkę badania dotyczące ujawniania wykorzystywania seksualnego przez dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem czynników, które utrudniły lub pomogły im w ujawnieniu.

Wpływ traumy w dzieciństwie na mózg – prof. dr hab. Jerzy Vetulani

Traumatyczne doświadczenia przemocy fizycznej, zaniedbywania czy wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie są poważnym problemem w Polsce. Trauma w dzieciństwie może skutkować zaburzeniami i urazami rozwijającego się mózgu dziecka i prowadzić do neurologicznych deficytów, które warunkują funkcjonowanie dziecka w dalszych etapach życia. W czasie wystąpienia zaprezentowane zostaną wyniki badań wpływu na mózg traumy związanej z doświadczeniem przemocy w dzieciństwie. Przedstawione zostanie funkcjonowanie mózgu w warunkach stresu postraumatycznego w porównaniu z warunkami normalnymi. Dyskutowana będzie również kwestia wpływu socjalnego i psychologicznego wsparcia dziecka doświadczającego przemocy na redukcję omawianych deficytów neurologicznych.

Proaktywne strategie przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci

– prof. Klaus M. Beier, Niemcy

Oficjalne, niemieckie statystyki uwzględniają tylko niewielki ułamek wszystkich przypadków wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej. Przypadki, które nie są zgłaszane władzom, stanowią większość przestępstw seksualnych wobec dzieci. W Niemczech określa się je mianem „Dunkelfeld”, czyli „szara strefa” (dosłownie „ciemne pole”). Działania profilaktyczne muszą więc obejmować zarówno prewencję pierwotną, adresowaną do potencjalnych sprawców, jak i prewencję wtórną, adresowaną do sprawców z szarej strefy, którzy sami zwrócili się o pomoc. Podczas wystąpienia przedstawione zostanie niemieckie podejście profilaktyczne mające na celu udoskonalenie aktywnych strategii ochrony dzieci przed bezpośrednim oraz internetowym wykorzystywaniem seksualnym (posiadanie i rozpowszechnianie pornografii dziecięcej), a także kampania medialna i reakcja na kampanię dotyczącą tej problematyki.

wykład eksperta, godz. 14.00-15.30, Sala KoncertowaStrategia postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci – profilaktyczny program „Dunkelfeld” – prof. Klaus M. Beier, Niemcy

Niemiecki program profilaktyczny „Dunkelfeld” opiera się na wiedzy, że wśród sprawców przestępstw seksualnych przeciwko dzieciom można wyróżnić dwie grupy: osoby, które nie wykazują zaburzeń preferencji seksualnych, a mimo to z różnych powodów wykorzystują seksualnie dzieci, oraz osoby przejawiające zaburzenia preferencji seksualnych, a mianowicie pedofilię (erotyczną skłonność do dzieci w wieku przedpokwitaniowym) i/lub hebefilię (erotyczną skłonność do dzieci i młodych ludzi w okresie pokwitania, w wieku 11-14 lat). Preferencje seksualne na ogół ujawniają się w okresie dorastania i odtąd pozostają niezmiennie. Dotyczy to również pedofilii i hebefilii. Dlatego w przypadku pedofilów i hebefilów zawsze będzie istniało ryzyko popełnienia przestępstwa i/lub recydywy, przede wszystkim w szarej strefie (nieznanej wymiarowi sprawiedliwości). Ponadto, dane empiryczne sugerują, że pedofile i hebefile przejawiają wysoki poziom zaburzeń współwystępujących i stresu ze względu na problemy związane z ich preferencjami seksualnymi, wskutek czego częściej niż sprawcy innych przestępstw seksualnych poszukują pomocy terapeutycznej. Takie osoby nadal jednak mają bardzo ograniczony dostęp do specjalistycznych programów diagnostycznych i terapeutycznych. Z tego powodu berliński Instytut Seksuologii i Medycyny Seksualnej opracował program profilaktyczny oparty na kampanii medialnej zachęcającej osoby o skłonnościach pedofilskich i hebefilskich (które dotąd nie były notowane w oficjalnych rejestrach) do poszukiwania profesjonalnej pomocy w celu uniknięcia popełnienia aktów wykorzystywania seksualnego dzieci i pornografii dziecięcej. Po rozpoczęciu wspomnianej kampanii w czerwcu 2005 roku, informującej o możliwości otrzymania profesjonalnej pomocy, do biura badawczego w Berlinie zgłaszało się średnio 15-20 mężczyzn miesięcznie. Do kwietnia 2014 roku odnotowano łącznie 1959 zgłoszeń i 845 ocen diagnostycznych. Podczas wystąpienia umówione zostaną założenia oraz wyniki projektu „Dunkelfeld”.

sesja referatowa, godz. 14.00-15.30, Sala Rudniewa**Kurator procesowy – pomiędzy praktyką a potrzebami dziecka ofiary przestępstwa**Teoretyczne aspekty i praktyka udziału kuratora procesowego w procesie karnym

– *prof. nadzw. UMCS, dr hab. Katarzyna Dudka, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości*

W referacie przedstawione zostaną standardy ochrony dziecka pokrzywdzonego przestępstwem, wyznaczone przez dyrektywę Parlamentu i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw wraz z oceną, czy i w jakim stopniu przepisy polskie realizują te standardy oraz jaka jest rola kuratora procesowego w odniesieniu do tych standardów. Ocenie poddana została także praktyka organów wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do powoływania kuratora procesowego dla dziecka pokrzywdzonego przestępstwem. Na tym tle przedstawione zostaną założenia, jakie powinna spełniać ustawowa regulacja kuratora procesowego w celu zapewnienia efektywnej ochrony pokrzywdzonego dziecka.

Adwokat jako kurator procesowy reprezentujący dziecko w procesie karnym

– *adw. dr Marcin Wielec, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*

Instytucja kuratora procesowego i adwokata może być łączona przez jedną osobę. Podczas wystąpienia przybliżone zostaną relacje pomiędzy zadaniami kuratora procesowego a realiami pracy adwokata. Ponadto wskazane zostaną główne punkty wspólne dla tych dwóch podmiotów oraz różnice istniejące pomiędzy nimi. Zagadnieniem wiodącym będzie natomiast odpowiedź na pytanie, czy efektywne jest funkcjonowanie adwokata jako kuratora procesowego w sprawach z udziałem dziecka, a dokładnie określenie mankamentów i zalet tej niestandardowej koneksji podmiotów.

Działania Rzecznika Praw Obywatelskich na rzecz rzetelnej reprezentacji dziecka w postępowaniu karnym – Krystyna Kupczyńska, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Zmiany przepisów prawa w Polsce systematycznie zmierzają do zagwarantowania osobie pokrzywdzonej przestępstwem równorzędnej roli w procesie karnym i ochrony pokrzywdzonego przed wtórną wiktymizacją, czego przykładem jest wprowadzony do Kodeksu postępowania karnego specjalny tryb przesłuchania dzieci.

W sytuacji gdy pokrzywdzonym jest małoletni, a oskarżonym jeden z rodziców, drugi z rodziców nie może, działając w charakterze przedstawiciela ustawowego, wykonywać praw tego małoletniego jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w Uchwale 7 SSN z 30 września 2010 r., a także treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 21 stycznia 2014 r. nie pozostawiają wątpliwości, iż w takiej sytuacji procesowej istnieje konieczność ustanowienia kuratora, który będzie wykonywał prawa pokrzywdzonego. Istotne, z punktu widzenia prawidłowej realizacji tych praw, będzie określenie wymogów, jakie powinna spełniać osoba powołana do sprawowania funkcji kuratora.

Problematyka ta pozostaje w zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich. W wystąpieniu z 29 maja 2014 r. skierowanym do marszałka senatu RP Rzecznik wskazywał, iż ogólne unormowania przewidziane w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym nie gwarantują

tuż odpowiedniego poziomu reprezentacji małoletniego w postępowaniu karnym. Rzecznik wskazał niezbędność określenia wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba powołana na kuratora, a także konieczność wyraźnego przyznania rodzicom prawa do informacji o przebiegu postępowania. Ukształtowanie się stałej, powtarzalnej i powszechnej praktyki pozwoli na usunięcie zagrożenia nienależytej reprezentacji małoletnich przez ustanowionych dla nich kuratorów.

Reprezentacja dziecka w postępowaniu karnym, praktyka Fundacji Dzieci Niczyje

– *Justyna Podlewska, Fundacja Dzieci Niczyje*

Podczas wystąpienia przedstawione zostaną dotychczasowe działania Fundacji Dzieci Niczyje w obszarze reprezentacji dziecka w postępowaniu karnym. Przedstawione zostaną problemy, na jakie natrafili prawnicy FDN w trakcie udzielania pomocy prawnej klientom – rodzicom/opiekunom prawnym dzieci ofiar przestępstw. Ponadto zaprezentowane zostaną działania realizowanego od lipca 2014 r. programu Fundacji Dzieci Niczyje mającego na celu stworzenie modelu instytucji kuratora procesowego oraz wdrożenie go w życie.

sesja referatowa, godz. 14.00-15.30, Sala Renesansowa

Nadopiekuńczość jako forma krzywdzenia dziecka

Nadopiekuńczości w relacji rodzic – dziecko – *Marlena Trąbińska-Haduch, Fundacja Dzieci Niczyje*

Powszechnie uważa się, że rodzicielstwo to najpiękniejszy okres w życiu każdej rodziny. W rzeczywistości jednak wielu rodziców nowo narodzonych dzieci doświadcza silnego stresu związanego z nową rolą, związanymi z nią zadaniami i obowiązkami. Czasami zdarza się, że próbując opiekować się dzieckiem, podejmują działania je krzywdzące. Tak właśnie jest z nadopiekuńczością. Gdyby spytać rodziców, dlaczego tak bardzo chcą chronić, pomagać, wyręczać swoje dziecko, odpowiedzą, że dla jego dobra. Niestety, dla dziecka konsekwencje takich zachowań rodzica są zupełnie inne.

Podczas wystąpienia zostanie przybliżony aspekt nadopiekuńczości w relacji rodzic – dziecko, geneza tego zjawiska, charakterystyczne zachowania rodzica wobec dziecka, kształtująca się między nimi relacja, a na koniec konsekwencje dla dziecka.

Zachowanie autodestrukcyjne jako konsekwencja postawy nadopiekuńczej rodziców – analiza przypadku zamachu samobójczego – *Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna*

Niewłaściwe postawy emocjonalne i wychowawcze rodziców są jednymi z ważniejszych czynników ryzyka zachowań autodestrukcyjnych młodzieży wymienianych w literaturze przedmiotu. Obok niedostatku miłości, braku emocjonalnego zaangażowania w relacji z dzieckiem, wyrażanego jawnie lub pośrednio odrzucenia dziecka, przyczyną poważnych zaburzeń w jego rozwoju emocjonalnym i społecznym oraz kształtowaniu własnej tożsamości może być także zaborcza miłość i postawa nadopiekuńcza. Źródłem takiej postawy jest pojmowanie dziecka jako kontynuacji rodziców, a nie samodzielnej istoty. Jej przejawy to: koncentracja na dziecku, brak dystansu w kontaktach z nim, nierespektowanie indywidualności, oczekiwanie realizowania programu rodziców, często rozbieżnego z możliwościami i zainteresowaniami dziecka, nadmierna troska i opieka, ciągła kontrola. Powoduje to wytworzenie w dziecku poczucia niższości i niekompetencji, stałego ograniczania jego samodzielności, a także poczucie niemożności spełnienia pragnień rodziców, co może się stać załącznikiem autodestrukcji. W prezentacji problemy te zostaną omówione na przykładzie analizy zamachu samobójczego nastolatka. Sprawa ta była przedmiotem psychologicznej ekspertyzy sądowej w celu ustalenia motywów samobójstwa chłopca.

Zmuszanie do jedzenia – przemoc czy troska o dziecko? O konsekwencjach presji w karmieniu dzieci – *Karolina Mazurczak, Fundacja Dzieci Niczyje*

Atmosfera dziecięcych posiłków potrafi na stałe zdeterminować nasz stosunek do jedzenia, a doświadczenia pierwszych posiłków na lata zostają w naszej pamięci. Są osoby, które mają związane z nimi przyjemne wspomnienia. W ich pamięci pozostały smaki, zapachy, ale też obraz miłej atmosfery towarzyszącej wspólnym posiłkom przy rodzinnym stole. Z dużym prawdopodobieństwem osoby te także dziś potrafią cieszyć się jedzeniem, lubią eksperymenty w kuchni, a smaki z dzieciństwa wspominają z sentymentem. Całkiem inaczej swoje pierwsze kulinarne doświadczenia wspominają dziś już dorosłe osoby, które w dzieciństwie nazywane były „niejadkami” – godziny spędzone nad talerzem zimnej zupy, kasza, do której byli zmuszani w dzieciństwie czy szpinak z przedszkola. To, co dzieje się przy stole rodzinnym z kilkuletnim dzieckiem, często przypomina batalię o zjedzenie kolejnej łyżeczki niechcianego dania. Pozornie niewinne „samolociki lądujące” z porcją niechcianej przez dziecko zupy w jego otwartej z zaciekawienia buzi, jedzenie za zdrowie bliskiej osoby – nawet wtedy, gdy brzusek jest już pełny, odwracanie uwagi – to tylko niektóre z metod stosowanych przez rodziców i opiekunów małych niejadków. W sytuacjach takich często dochodzi do przekraczania granic małego dziecka. A wszystko to w dobrej wierze – tylko czy cel uświęca środki? Problematyka zagadnień związanych z zaniedbaniami dzieci wynikającymi ze złego żywienia, a także ochrona dzieci przed krzywdzeniem i przemocą przy stole wpisują się w ideę programu „Dobry Rodzic – Dobry Start” Fundacji Dzieci Niczyje, który towarzyszy rodzicom małych dzieci w trudnościach dnia codziennego.

warsztat, godz. 14.00-15.30, Sala ASesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo” – Gabriela Kühn, Fundacja Dzieci Niczyje

Program grantowy „Bezpieczne dzieciństwo” wspiera działania, których celem jest ochrona dzieci i młodzieży przed przemocą i krzywdzeniem oraz pomoc ich rodzinom i opiekunom. Pierwsza edycja programu została zrealizowana w latach 2010-2012. Druga edycja trwa w latach 2013-2016. Granty przeznaczone są dla organizacji pozarządowych na działania wspierające lokalną społeczność w polepszaniu standardów bezpieczeństwa dzieci w trzech liniach programowych:

- 1) bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w internecie
- 2) profilaktyka krzywdzenia małych dzieci (0-6 lat)
- 3) pomoc dzieciom ofiarom przestępstw.

Podczas sesji omawiane są dotychczasowe doświadczenia zebrane w ramach realizacji projektów. Uczestnicy wymieniają się dobrymi praktykami, dyskutują o problemach podejmowanych w projektach i możliwościach rozwijania współpracy pomiędzy organizacjami. Podczas spotkania omawiane są również kwestie sprawozdawczości i współpracy grantobiorców z FDN.

Program grantowy „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dzieci Niczyje jest finansowany ze środków Fundacji Velux.

warsztat, godz. 14.00-15.30, Sala BWarunki miejsca przesłuchania dziecka – Andrzej Augustyniak, Ministerstwo Sprawiedliwości, Monika Horna, Fundacja Dzieci Niczyje, Joanna Smętek, Małgorzata Szuleka, Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Bardzo ważną rolę w zakresie uzyskiwania od małoletnich ofiar i świadków przestępstw wiarygodnych i spójnych zeznań odgrywa miejsce ich przesłuchania. Psychologowie zgodnie podkreślają, że bezpieczne i przyjazne miejsce przesłuchania ogranicza u dzieci ich poczucie lęku i bezradności wywołane traumatycznymi wydarzeniami oraz faktem uczestnictwa w procedurach prawnych. W Polsce od początku lat 90. rozwinęła się, pod wpływem działań lobbujących Fundacji Dzieci Niczyje, praktyka przesłuchiwanie dzieci poza salą rozpraw – w odpowiednio przystosowanych do tego celu pomieszczeniach, które z czasem zaczęto nazywać Przyjazydnymi Pokojami Przesłuchań Dzieci. W styczniu 2014 roku zaczęły obowiązywać nowe regulacje prawne, które zatwierdziły istnienie Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci, a od 27 lipca 2015 roku przesłuchania dzieci prowadzone w trybie art.185a-185b Kodeksu postępowania karnego będą musiały się odbywać w odpowiednio przygotowanych do tego celu miejscach.

Podczas sesji omówiony zostanie sposób tworzenia, wyposażenia oraz korzystania z Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci w świetle nowych regulacji prawnych (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a-185c Kodeksu postępowania karnego), wytycznych Fundacji Dzieci Niczyje „Jak zorganizować i wyposażać Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci?” oraz wiedzy i doświadczenia przedstawiciela ministra sprawiedliwości odpowiedzialnego za proces certyfikacji Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci. Dodatkowo uczestnicy sesji zapoznają się z analizą zagranicznych porządków prawnych dotyczących miejsc przesłuchań dzieci. Tłó analizy stanowić będą niepublikowane wyniki badań, które Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej prowadziła w latach 2012-2014, na temat wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom. W Polsce badania koordynowała Helsińska Fundacja Praw Człowieka, której zespół przeprowadził ponad 100 wywiadów indywidualnych na temat uczestnictwa dzieci w postępowaniach cywilnych i karnych. Ukoronowaniem procesu badawczego był zakończony we wrześniu 2014 roku projekt z udziałem 40 dzieci, które brały udział w postępowaniach sądowych.

sesja referatowa, godz. 16.00-17.30, Sala Koncertowa**Seksualizacja, seksting, przemoc seksualna wśród młodzieży**„Musisz być sexy!” – zjawisko seksualizacji młodych osób – Paulina Trojanowska, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Grupa Edukatorów Seksualnych „Ponton” przy Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

Dzieci i młodzież we współczesnej kulturze są coraz częściej traktowani jak osoby dorosłe. Są konsumentami/-kami i odbiorcami/-czyniami przekazów medialnych na podobnych warunkach, co dorośli. Jedną z konsekwencji tej sytuacji jest zjawisko seksualizacji. Polega ono między innymi na postrzeganiu osoby głównie przez pryzmat seksualności, narzucaniu jej seksualności w nieadekwatny sposób, sprowadzaniu jej do roli obiektu seksualnego. Przejawy tego zjawiska można znaleźć zarówno w środkach masowego przekazu, telewizji, prasie, internecie, jak i w produktach, zabawkach, odzieży, kosmetykach, skierowanych do młodych osób. Źródłem seksualizacji może być także najbliższe otoczenie dziecka, nastolatka/-ki, rówieśnicy/-czki, rodzice. Seksualizacja wiąże się z różnorodnymi, negatywnymi konsekwencjami, które dotyczą młodych dziewcząt, chłopców, ale także dorosłych i całego społeczeństwa. Są nimi takie procesy, jak: nadmierne koncentrowanie się na ciele i wyglądzie, uprzedmiotowienie dziewcząt, kobiet oraz ich postrzeganie i traktowanie przede wszystkim jako przedmiotu seksualnego, zaburzenie rozwoju psychoseksualnego oraz relacji intymnych między ludźmi, zwiększenie ryzyka wykorzysta-

nia seksualnego i wiele innych. Przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga licznych działań oraz współpracy między różnymi podmiotami: rodzicami, systemem edukacji, organizacjami pozarządowymi, mediami, przedsiębiorcami, przy jednoczesnym aktywnym włączaniu w nie dzieci i młodzieży. W ramach wystąpienia zostanie przybliżone zjawisko seksualizacji, omówione będą jego przejawy, konsekwencje oraz propozycje metod przeciwdziałania seksualizacji.

Zjawisko sekstingu wśród młodzieży – Szymon Wójcik, Fundacja Dzieci Niczyje

Seksting to przesyłanie treści o charakterze erotycznym, głównie swoich nagich lub półnagich zdjęć, za pomocą internetu i telefonu komórkowego. Zjawisko spopularyzowało się w ostatnich latach wśród młodych ludzi zarówno na świecie, jak i w Polsce. Do sekstingu dochodzi zazwyczaj w kontekście relacji miłosnej pomiędzy chłopakiem i dziewczyną, a zdjęcia tego typu traktowane są jako dowód zaufania i uczucia. Jest to jednak zachowanie ryzykowne, które niejednokrotnie prowadzi do niechcianego upublicznienia prywatnych, roznegliżowanych zdjęć, a czasem także do przypadków szantażu. Tego typu zdarzenia mogą mieć bardzo poważne konsekwencje psychologiczne dla ofiary. W prezentacji poruszone zostaną kwestie definicyjne związane z sekstingiem. Przybliżone zostaną zagraniczne i krajowe ustalenia badawcze, regulacje prawne i rekomendacje dotyczące profilaktyki problemu oraz realizowane i planowane działania na rzecz przeciwdziałania sekstingowi w Polsce.

Milczenie owiec. Problem przemocy rówieśniczej w polskich gimnazjach motywowanej stereotypami związanymi z płcią – dr Iwona Chmura-Rutkowska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Podczas wystąpienia przedstawione zostaną wyniki badań, będących integralną częścią większego projektu naukowego, którego zasadniczym problemem jest przemoc rówieśnicza motywowana stereotypami i uprzedzeniami związanymi z płcią (w tym przemoc o podtekście seksualnym), a której doświadczają uczniowie i uczennice polskich gimnazjów. Celem badań jest rozpoznanie form, skali i specyfiki tego zjawiska należącego do „szarej strefy” szkolnej rzeczywistości, a także próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób młodzi ludzie i dorośli reagują i radzą sobie (w różnych rolach) z tego typu przemocą. Z badań wynika, że tabuizowanie przez dorosłych problematyki płci i seksualności w relacjach rówieśniczych nastolatków, brak merytorycznego przygotowania nauczycieli do rozwiązywania tego typu problemów, niska kultura i brak edukacji seksualnej oraz silnie uwewnętrznione stereotypy i uprzedzenia związane z płcią powodują, że ofiary tego typu przemocy, obarczone wstydem i lękiem przed stygmatyzacją, o swoich problemach bardzo rzadko komuś z dorosłych poza rówieśnikami mówią i szukają pomocy. Ponadto w polskim, wciąż tradycyjnym, jeśli chodzi o role rodzajowe, społeczeństwie podzielanych jest powszechnie wiele mitów na temat „naturalnych” męskich i kobiecych cech, potrzeb i zachowań w sferze seksualnej. Wiele form przemocy wobec kobiet i dziewcząt ze strony mężczyzn i chłopców uznawanych jest za oczywisty element relacji kobieta – mężczyzna, chłopak – dziewczyna. Z przeprowadzonych badań jasno wynika, że w sytuacji gdy młodzi ludzie szukają pomocy u dorosłych, najczęściej polecanymi przez nich sposobami radzenia sobie z sytuacją są minimalizowanie kontaktu ze sprawcą/czynią przemoc i nieasertywne zachowania: znoszenie w milczeniu ataków, ignorowanie, unikanie, a w razie potrzeby ucieczka. Sprawcy przemocy oraz wszyscy w szkole otrzymują demoralizujący komunikat o „niskiej szkodliwości” tego typu przemocy i/lub bezkarności sprawców, a w szkołach brakuje zarówno procedur związanych z napastowaniem seksualnym, jak i działań profilaktycznych.

sesja referatowa, godz. 16.00-17.30, Sala Rudniewa

Jak prowadzić przesłuchanie dziecka – uniwersalne zasady efektywnego i przyjaznego dziecku gromadzenia materiałów dowodowych – Maria Keller-Hamela, Fundacja Dzieci Niczyje

Dzieci, które stają się ofiarami przestępstw, występują jako świadkowie w procedurze karnej. Często są jedynymi świadkami zaistniałych zdarzeń i dlatego niezwykle istotny jest sposób, w jaki będą przesłuchiwane. Szczególnej uwagi wymagają zadawane pytania oraz atmosfera przesłuchiwania – czy będzie na tyle przyjazna, aby mówić nawet o bardzo trudnych przeżyciach.

W czasie prezentacji zostaną przedstawione standardy przesłuchania respektujące prawa dziecka i wymagania wymiaru sprawiedliwości opracowane przez Fundację Dzieci Niczyje, oparte na metodzie 10 kroków prof. Thomasa Lyona.

Wszystkie standardy będą na bieżąco poddawane dyskusji uczestników tej sesji – tak aby wspólnie wypracować ostateczną wersję narzędzia tak przydatnego profesjonalistom przesłuchującym dzieci.

sesja referatowa, godz. 16.00-17.30, Sala Renesansowa

Dzieci ulicy

Ulica, dziecko, marginalizacja? – dr Elżbieta Bielecka, Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Dzieci i młodzież z grupy podwyższonego ryzyka wymagają oddziaływań inkluzywnych, stosowania specjalnych metod wychowania, profilaktyki bądź resocjalizacji. Szczególnie podkreśla się potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych oraz stworzenia systemu wsparcia skierowanego do dzieci i młodych ludzi spędzających czas wolny „na ulicy”. Podczas wystąpienia przedstawione zostaną: terminologia i charakterystyka zjawiska, główne przyczyny spędzania przez dzieci zbyt dużej ilości czasu w przestrzeni ulicznej (bez nadzoru rodziców), zachowania ryzykowne podejmowane przez młodych ludzi. Wskazane będą zarówno czynniki ryzyka, jak i czynniki ochronne marginalizacji społecznej.

Problem żebractwa dzieci w Polsce – Katarzyna Makaruk, Fundacja Dzieci Niczyje

Żebractwem zajmują się dzieci w różnym wieku, od bardzo małych, noszonych na rękach, przez osoby dorosłe po nastolatki. Część z nich to ofiary handlu dziećmi. Żebractwo to nie tylko bierne prośenie o pieniądze. Zdarza się, że dzieci zajmujące się żebractwem sprzedają drobne przedmioty za kwoty, które mają niewiele wspólnego z rzeczywistą wartością towaru, wykonują symboliczne usługi, takie jak mycie szyb samochodowych czy odstawianie wózków w marketach, oraz biorą udział w ulicznych występach. Podczas prezentacji omówione zostaną wyniki badań prowadzonych przez Fundację Dzieci Niczyje na temat tego problemu. Zaprezentowane zostaną opinie ekspertów, doświadczenia osób pracujących z dziećmi, a także podsumowane zostaną obserwacje dzieci zajmujących się żebractwem, jak również wyniki badania opinii publicznej na temat problemu żebractwa.

„Mamy patent na ulicę” – działania animatorów podwórkowych i pedagogów ulicy – Tomasz Szczepański, stowarzyszenie Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga Północ

Dzieci ulicy szczególnie silnie poddane są zjawisku przemocy. Płynie ona ze strony najbliższego środowiska – rodziny, ale też paradoksalnie, ze strony instytucji opiekuńczych, edukacyjnych, świadczących pomoc. Przyglądając się bliżej sytuacji tych dzieci, dostrzegamy, że przemoc staje się również ich podstawowym zachowaniem, warunkującym budowanie relacji z rówieśnikami, światem dorosłych oraz instytucjami. Zjawisko to jest swoistym wyrazem buntu i odpowiedzi na krzywdzącą ich społeczno-ekonomiczną sytuację, w jakiej przyszło im dorastać. Czy jest zatem szansa na zmianę?

Sesja jest realizowana w ramach projektu „Trzeci sektor przeciw przymusowemu żebractwu”, finansowanego ze środków Komisji Europejskiej

warsztat, godz. 16.00-7.30, sala A

Przemoc seksualna wobec dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Od rozpoznania do skutecznej profilaktyki – dr Izabela Fornalik, Otwarte Projekty Specjalne, Angelika Pasek-Gilarska, Fundacja Dzieci Niczyje

Jak wskazują badania prowadzone w zachodnich krajach, osoby z niepełnosprawnością intelektualną doświadczają różnych form przemocy w znacznie większym stopniu niż osoby pełnosprawne (Sullivan, Knutson, 2008). Nie jest jednak łatwe określenie skali zjawiska, bowiem ze względu na zaburzenia pamięci i trudności w werbalnej komunikacji osoby mogą nie pamiętać zdarzenia, nie potrafią też złożyć zeznań na policji. Ponadto mogą nie rozumieć, że dane zachowanie jest wykorzystaniem seksualnym. Trudno jest zgromadzić dane od osób, które są głęboko niepełnosprawne, zaś ich opiekunowie mogą o zdarzeniu nie wiedzieć lub sami być sprawcami przemocy. Badania wskazują bowiem, że najczęściej osoby niepełnosprawne intelektualnie doświadczają przemocy seksualnej w rodzinnych domach, ale także w domach pomocy społecznej, instytucjach opiekuńczo-wychowawczych, szpitalach i środkach transportu dla niepełnosprawnych (Sobsey, za: Pierkowska, 2008). Niestety, niewielu sprawcom są postawione zarzuty, a jeszcze mniejsza ich część zostaje skazanych. Wynika to również z faktu, że niezwykle trudno jest rozpoznać i jednoznacznie zinterpretować symptomy wykorzystywania seksualnego u omawianej grupy osób oraz podjąć właściwą interwencję prawną. Do tego należy dodać, iż osoby z niepełnosprawnością intelektualną rzadko mogą liczyć na rzetelną edukację seksualną, której elementem jest profilaktyka wykorzystywania seksualnego. W związku z powyższym w warsztacie połączonym z dyskusją panelową zostaną podjęte różnorodne kwestie dotyczące zjawiska wykorzystywania seksualnego tej grupy osób:

- skala zjawiska przemocy (w tym przemocy seksualnej) wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną
- dlaczego osoby niepełnosprawne intelektualnie są w większym stopniu narażone na wykorzystanie seksualne? Czy stopień niepełnosprawności ma znaczenie?
- praktyczne aspekty rozpoznawania wykorzystania seksualnego – trudności związane z niepełnosprawnością intelektualną i współistniejącymi sprzężeniami (autystyczne spektrum zaburzeń, niepełnosprawność ruchowa, brak komunikacji werbalnej)
- interwencja prawna w sytuacji przemocy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną – aspekty praktyczne, kwestie dyskusyjne
- wspieranie ofiary seksualnej przemocy – dyskusje wokół udzielania profesjonalnej pomocy osobom z niepełnosprawnością intelektualną (również w warunkach szkoły)
- jak powinna wyglądać skuteczna profilaktyka wykorzystania seksualnego osób z niepełnosprawnością intelektualną? – praktyczne aspekty.

Podsumowaniem warsztatu będzie zaprezentowanie roboczego modelu obszarów wymagających wsparcia.

warsztat, godz. 16.00-17.30, Sala B

Przeciwdziałanie wykorzystywaniu seksualnemu dzieci w kontekście podróży i turystyki – Gabriela Kühn, Fundacja Dzieci Niczyje, Anna Kuźnia, Wydział Profilaktyki Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, Katarzyna Nowak, Accor, Magdalena Walas, Sabre Polska

Wykorzystywanie seksualne dzieci w kontekście podróży i turystyki jest problemem globalnym i wbrew powszechnym przekonaniom dotyczy również krajów europejskich. Poczucie anonimowości sprawców poza ich miejscem zamieszkania i przekonanie o bezkarności są

czynnikami sprzyjającymi popełnianiu przestępstw na szkodę dzieci, m.in. wykorzystaniu w prostytucji, pornografii i do handlu ludźmi. Podczas sesji zostaną omówione specyfika problemu, zmiany w prawie umożliwiające lepszą ochronę dzieci przed tą formą wykorzystania i działania prewencyjne wypracowane przez Fundację Dzieci Niczyje we współpracy z Komendą Główną Policji w ramach systemu zgłaszania przypadków przez stronę: www.stopseskturystyce.fdn.pl. Podczas sesji zostanie również podjęta dyskusja na temat społecznej odpowiedzialności branży turystycznej w przeciwdziałaniu wykorzystywaniu dzieci w turystyce seksualnej na przykładzie współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje.

Sesja jest realizowana w ramach projektu „Nie odwracaj wzroku!” finansowanego ze środków ECPAT, EU, Silicon Valley Foundation, Sabre, Accor i Grupy Hotelowej Orbis.

projekcja filmu, godz. 17.45-19.00 Sala Koncertowa

„Uwikłani”, reż. Lidia Duda

produkcja: **Polska**

scenariusz: **Lidia Duda**

czas trwania: **50 minut**

Po filmie zapraszamy na spotkanie z panią Lidią Dudą, reżyserką filmu.

Historia pedofila i jego ofiary. Film opowiada o ich życiu przed i po tragedii. Ofiara i kat. Zbrodnia i kara. Ten oczywisty podział jest zachowany do momentu, kiedy chłopak dochodzi do wniosku, że sprawiedliwości nie stało się zadość i postanawia sam ją wymierzyć. Dochodzi do starcia dziecko kontra mężczyzna. Bohaterowie zamieniają się rolami. Ofiara zostaje mścicielem, a katowi przypada rola prześladowanego. Film pokazuje, kim są dzisiaj bohaterowie tego dramatu i jakie ponieśli konsekwencje swoich czynów.

Lidia Duda

Reżyserka oraz scenarzystka seriali i filmów dokumentalnych. Absolwentka kulturoznawstwa na Uniwersytecie Wrocławskim. Początkowo związana z Telewizją Polską, od kilkunastu lat pracuje jako niezależny twórca. Autorka wielu znaczących dokumentów, m.in.: „Czuję się bezradna wobec świata, w którym żyją moi bohaterowie” (2002), „U nas w Pietraszach” (2002), „Akwarium” (2003), „Witaj bracie w cygańskim taborze” (2003), „Herkules” (2004), „Herkules wyrusza w świat” (2005), „Co widzisz, jak zamkniesz oczy” (2006), „Bracia” (2007), „Życie w cieniu radia” (2009), „Uwikłani” (2012), „Wszystko jest możliwe” (2013). Scenarzystka i reżyserka dwóch seriali dokumentalnych: „Tylko tato” (2002) oraz „Młode rekiny” (2005). Laureatka licznych nagród, m.in., dwukrotnie Grand Prix Złoty Lajkonik Krakowskiego Festiwalu Filmowego, Grand Press, Grand Prix w Kantonie, Istambule, Meksyku, Chicago, Nowym Jorku, Pradze, Platynowa Nagroda REMI w Huston, Nagroda Specjalna Jury na Banff World Television Festiwal w Kanadzie. Członkini Stowarzyszenia Filmowców Polskich oraz Polskiej Akademii Filmowej. Od 2006 roku pełni funkcję eksperta Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

Serdecznie dziękujemy dystrybutorowi, firmie Telemark sp. z o.o. za wyrażenie zgody na projekcję filmu.

wykład eksperta, godz. 9.00-10.45, Sala KoncertowaCo zrobić, żeby dzieci mówiły? Ujawnianie przez dzieci wykorzystywania seksualnego
– dr Rosaleen McElvaney, Irlandia

Punktem wyjścia będzie model ujawnienia wykorzystywania seksualnego (McElvaney, Greene i Hogan, 2012), w którym ujawnienie rozumiane jest jako proces obejmujący trzy podstawowe, dynamiczne czynniki: aktywne zatajanie, efekt szybkości i powierzenie sekretu. Przedstawione zostaną fragmenty wywiadów z dziećmi – jako uzupełnienie doświadczenia klinicznego autorki – niezbędnych do zilustrowania dynamiki tego procesu. Warsztat będzie się koncentrował na tym, w jaki sposób profesjonalści (zwłaszcza ci odpowiedzialni za ochronę dzieci oraz specjaliści prowadzący pracę terapeutyczną z dziećmi i rodzinami) mogą wykorzystywać wiedzę pochodzącą z badań naukowych, aby udoskonalać swoją praktykę w bezpośredniej pracy z dziećmi i rodzinami w przypadkach wykorzystywania seksualnego.

panel dyskusyjny, godz. 9.00-10.45, Sala RudniewaJak pomagać dzieciom krzywdzonym? – Ryszard Izdebski, Stowarzyszenie „Siemacha”, Marta Jakubiak, Urząd m.st. Warszawy, dr Monika Sajkowska, Fundacja Dzieci Niczyje, Krzysztof Sa-
rzała, Centrum Interwencji Kryzysowej PCK Gdańsk, Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dzieci Niczyje

Dzieci, które doświadczyły przemocy, w szczególności wykorzystywania seksualnego ze strony rodziców lub opiekunów, są w wyjątkowo trudnej sytuacji. Wstyd, strach i dążenie do chronienia sprawcy i rodziny są przeszkodami w ujawnieniu przez dziecko doznanej krzywdy. Są również ważnymi czynnikami, które profesjonalista pomagający dziecku musi uwzględnić w planowaniu strategii pomocy. Czy możemy zapewnić krzywdzonemu dziecku życie bez przemocy, nie rujnując jego świata? Jaka oferta pomocy i kompetencje realizujących ją profesjonalistów są niezbędne, by dzieci, które doświadczyły przemocy w rodzinie, były bezpieczne i przeżyły konsekwencje traumy? Jakie systemowe rozwiązania pozwalają identyfikować dzieci, które doświadczają przemocy i skutecznie im pomagać? W trakcie panelowej debaty o specyfice pomocy dzieciom krzywdzonym oraz dobrych praktykach systemowych rozwiązań będą rozmawiać eksperci, których doświadczenie pozwala mówić o pomocy z perspektywy potrzeb krzywdzonego dziecka i jego rodziny. Ważnym elementem sesji będą również głosy uczestników.

sesja referatowa, godz. 9.00-10.45, Sala Renesansowa**Dzieci z doświadczeniem migracji**Dzieci z doświadczeniem migracji w kontekście systemu ochrony dzieci w Polsce
– Joanna Włodarczyk, Fundacja Dzieci Niczyje

Podczas wystąpienia zaprezentowane zostaną badania, których celem było poznanie sytuacji dzieci z doświadczeniem migracji w kontekście systemu ochrony dzieci w Polsce. Badania skupiają się na dwóch grupach: nieletnich migrantach zagranicznych pozbawionych opieki osoby dorosłej oraz dzieciach będących w systemie opieki zastępczej, które miały doświadczenia ucieczek, zarówno z domu, jak i z placówki, ponieważ dzieci z doświadczeniem migracji to zarówno migranci zagraniczni, jak i migranci wewnętrzni – na terenie Polski. W ramach badania przeprowadzono analizę danych zastanych, a także wywiady z ekspertami – pracującymi z dziećmi profesjonalistami oraz z przebywającymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dziećmi, które miały doświadczenie przynajmniej jednej ucieczki. W wystąpieniu zostaną przedstawione zagadnienia dotyczące obowiązującej procedury i pomocy instytucjonalnej oraz kwestie integracji kulturowej młodych cudzoziemców, przyczyny ucieczek i kontakty dzieci z profesjonalistami i rodziną.

Dzieci cudzoziemskie w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Warszawie, migracje wychowanków – Jolanta Sobczak, Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną samorządu warszawskiego realizującą przede wszystkim zadania powiatu, częściowo również zadania gminy wynikające z następujących ustaw; o pomocy społecznej, wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, o cudzoziemcach. Każdy z tych przepisów w dużej mierze odnosi się do szczególnie trudnych sytuacji, w których mogą znaleźć się dziecko i jego rodzina.

Średnio rocznie w Warszawie w pieczy zastępczej, we wszystkich jej formach, przebywa ok. 3 tys. dzieci, w różnym wieku; począwszy od noworodków, których rodzice dokonują ich zrzeczenia i pozostawiają w szpitalach, aż po dzieci prawie dorosłe, mające na swoim koncie już konflikty z prawem, prostytuowanie się, nierealizowanie obowiązku szkolnego, ofiary i sprawcy przemocy w tym w stosunku do swoich rodziców. Dzieci coraz częściej pochodzące z bardzo zróżnicowanych środowisk społecznych, narodowościowych, wyznaniowych etc. Z naszej praktyki wynika, że mimo podejmowanych działań wzmacniających rodzinę nie maleje w mieście liczba dzieci umieszczanych w pieczy, zmniejsza się natomiast liczba dzieci cudzoziemskich, co najprawdopodobniej jest wynikiem zmian przepisów. W naszym odczuciu ich obecne brzmienie utrudnia w przyjętym przez ustawodawcę czasie uregulowanie legalności pobytu na terenie RP.

Wystąpienie będzie poświęcone przedstawieniu sytuacji małoletnich cudzoziemców przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, problemom związanym z uregulowaniem ich sytuacji prawnej, uprawnień do świadczeń. Ważnym elementem wystąpienia będą samowolne opuszczenia placówek, zarówno przez dzieci cudzoziemskie, jak i polskie.

Biorąc pod uwagę skalę zjawiska, związane z nim wyjątkowo wysokie ryzyko, należałoby dążyć do opracowania jednolitych w całym kraju procedur postępowania w takich przypadkach, włączenia wszystkich służb do ich odpowiedzialnej współrealizacji na rzecz małoletnich, w tym ze szczególnym uwzględnieniem migrujących dzieci cudzoziemskich.

Rekomendacje zmian przepisów prawnych dotyczących małoletnich cudzoziemców

– *Magdalena Sadowska, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej*

Z praktyki Stowarzyszenia Interwencji Prawnej wynika, że niektóre z przyjętych obecnie rozwiązań prawnych, których podmiotami są małoletni cudzoziemcy, zarówno ci, którzy przebywają w Polsce bez opieki rodziców lub innych opiekunów prawnych, jak i ci, którzy przebywają w Polsce z opiekunami prawnymi, wymagają nowelizacji lub zmiany praktyki stosowania przepisów. Wystąpienie poświęcone będzie proponowanym przez SIP zmianom w prawie w powyższym zakresie, m.in. propozycji wprowadzenia instytucji kuratora małoletniego cudzoziemca bez opieki, który będzie powołany do prowadzenia wszelkich spraw albo do spraw określonego rodzaju lub do załatwienia poszczególnej sprawy. Poruszony będzie również temat zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej poprzez utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, specjalizującej się w opiece nad małoletnimi cudzoziemcami bez opieki. Podsumowanie wystąpienia zawierać będzie również rekomendacje SIP odnośnie praktyki stosowania przez polskie organy administracyjne przepisów dotyczących małoletnich cudzoziemców, zarówno tych, którzy przebywają w Polsce bez opieki rodziców lub innych opiekunów prawnych, jak i tych, którzy przebywają w Polsce z opiekunami prawnymi.

Dotyczy/nie dotyczy: system w moim życiu – Daniel Brzeziński, Khava Soldaeva, Stowarzyszenie Praktyków Kultury

Przekraczanie granicy, procedura przyznawania statusu uchodźcy, pobyt w ośrodku dla cudzoziemców, chodzenie do szkoły, szukanie pierwszej pracy czy mieszkania w Warszawie, kontakt ze służbą zdrowia, strażą miejską czy policją – to wachlarz doświadczeń, nieraz trudnych i niezrozumiałych, często jednak pozytywnych i dających nadzieję, z którymi muszą się zmierzyć dzieci i młodzież z doświadczeniem migracji. Podczas wystąpienia zaprezentowane zostaną efekty pracy grupy dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji międzynarodowej z animatorami Stowarzyszenia Praktyków Kultury na temat obecności systemu w różnych obszarach ich życia w Polsce. Pokazane zostaną subiektywne, multimedialne wypowiedzi osób uczestniczących w spotkaniach, dyskusjach oraz warsztatach teatralnych, filmowych i nauki rapowania. Rezultatem działania animatorów jest krótki filmowy kolaż, prezentujący zarówno wypowiedzi i wnioski, do jakich dochodzi młodzież w czasie dyskusji o systemie, jak i impresje wyrażone właściwym dla niej językiem – piosenką i obrazem.

Sesja realizowana jest w ramach projektu „Mario – wspólne działania na rzecz ochrony dzieci-migrantów z Europy Południowej i Wschodniej przed krzywdzeniem, wykorzystywaniem i handlem w Europie” finansowanego ze środków programu Daphne Komisji Europejskiej i fundacji OAK.

sesja referatowa, godz. 9.00-10.45, Sala A

Rewiktyimizacja w życiu kobiet wykorzystywanych seksualnie w dzieciństwie – Agnieszka Izdebska, Instytut Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Na sesji podjęte będzie zagadnienie konsekwencji, jakie może nieść w życiu dorosłych osób doświadczone w dzieciństwie wykorzystanie seksualne. W szczególności zaprezentowane zostaną wyniki badań, których celem było poszukiwanie czynników odpowiedzialnych za powiązanie pomiędzy doświadczeniem wykorzystania seksualnego w dzieciństwie i w dorosłości.

Jak wskazuje wiele dotychczasowych analiz, osoby, które w dzieciństwie doświadczyły przemocy seksualnej, w większości doświadczają jej również w dorosłości. Związek ten nie dotyczy jednak wszystkich osób, u części z nich kolejne doświadczenia wiktyimizacji nie mają miejsca. Podjęta będzie zatem próba udzielenia odpowiedzi na pytanie, jakie czynniki osobowościowe oraz czynniki sytuacyjne związane z kontekstem życia odpowiadać mogą za owo zróżnicowanie potencjalnych doświadczeń życiowych w dorosłości.

Głównym czynnikiem, którego znaczenie poddane zostało badaniu i omówieniu, jest poziom organizacji osobowości analizowany w oparciu o koncepcję Ottona Kernberga. Zaprezentowane zostanie także znaczenie sytuacyjnych czynników ryzyka wiktyimizacji seksualnej oraz wpływu ich interakcji z cechami osobowości na ryzyko doświadczenia rewiktyimizacji. Uzyskane wyniki badań wskazują na zasadność hipotezy o istnieniu odmiennych ścieżek i mechanizmów doświadczenia rewiktyimizacji u osób o różnych poziomach organizacji osobowości.

Rozumienie mechanizmów intrapsychicznych modyfikujących ryzyko doświadczenia rewiktyimizacji może z kolei pozwolić na kolejne działania dotyczące projektowania postępowania psychoterapeutycznego dla wymagających tego osób, a także projektowanie oddziaływań profilaktycznych kierowanych do osób, które w dzieciństwie doświadczyły wykorzystania seksualnego. Dodatkowo, wyniki mogą mieć zastosowanie przy ocenie prawdopodobieństwa i mechanizmów stania się przez badaną osobą ofiarą przemocy seksualnej, co z kolei stanowi przedmiot pytań w wielu sprawach karnych.

warsztat, godz. 9.00-10.45, Sala B**Możliwości rozumienia przez małoletnich ich praw i obowiązków w postępowaniu karnym – Alicja Budzyńska, Fundacja Dzieci Niczyje, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna**

Przepisy prawne nie określają dolnej granicy wieku dzieci występujących w roli świadków. Występują w tym charakterze dzieci w różnym wieku, także przedszkolnym, przede wszystkim pokrzywdzone różnego rodzaju przestępstwami. Kodeks nie różnicuje też podstawowych praw i obowiązków świadka w zależności od jego wieku i związanych z tym prawidłowości rozwojowych. Fakt ten powoduje wiele trudności i nieporozumień dotyczących konieczności pouczenia małoletnich w toku postępowania zarówno o obowiązkach, jak i przysługujących im prawach w związku z występowaniem w tej roli. Szczególnie istotne to: obowiązek mówienia prawdy i prawo do odmowy zeznań (jeśli dotyczą one osób bliskich). Z problemem właściwego pouczenia, zwłaszcza o prawie do odmowy zeznań, borykają się zarówno przedstawiciele organów procesowych, jak i biegli psychologowie, a niedopełnienie tego wymogu bywa przyczyną unieważnienia przeprowadzonych czynności. Warsztat będzie poświęcony wskazaniu podstawowych aspektów psychologicznych zdolności rozumienia tych praw i obowiązków w zależności od okresu rozwojowego, w jakim znajduje się małoletni świadek oraz omówieniu adekwatnego do możliwości dziecka sposobu pouczenia.

sesja plenarna, godz. 11.15-13.00, Sala Koncertowa**Ofiary i sprawcy****Przemiana dziecka ofiary wykorzystywania seksualnego w sprawcę – prof. dr hab. Maria Beisert, Instytut Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

Zainteresowanie konsekwencjami wykorzystania seksualnego dziecka przez osoby dorosłe nie ma całościowego i spójnego charakteru, gdy pomija się w analizie jego konsekwencji jeden z najgroźniejszych skutków: proces przemiany ofiary w sprawcę. Celem wystąpienia jest próba przedstawienia męskiej i żeńskiej linii przemiany dziecięcej ofiary w dorosłego sprawcę lub sprawczynię i próba odpowiedzi na cztery pytania:

1. Jakie czynniki decydują o dokonaniu przemiany ofiary w sprawcę, a jakie jej przeciwdziałają?
2. Czy istnieje jedna uniwersalna linia przemian?
3. Czym męska i żeńska linia przemiany różnią się od siebie?
4. Jakie konsekwencje (diagnostyczne i terapeutyczne) płyną z istnienia odrębnych linii przemian?

Wystąpienie opiera się na teoretycznych analizach zjawiska oraz na wynikach badań światowych i własnych.

Udział dzieci wykorzystywanych seksualnie w procedurach karnych – prof. Francien Lamers-Winkelman, Holandia

Od ponad 100 lat toczy się spór na temat wiarygodności dzieci jako świadków w sprawach dotyczących wykorzystywania seksualnego. W 1857 roku francuski lekarz medycyny sądowej Tardieu wyraził przekonanie, że wykorzystywanie seksualne dzieci jest poważnym problemem i że w większości przypadków dzieci są wiarygodnymi świadkami. Tymczasem jego kolega po fachu Fournier stwierdził otwarcie, że dzieci są niewiarygodne jako świadkowie i bardzo podatne na indoktrynację histerycznych matek (Fournier, 1880).

Chociaż w pierwszej połowie XX wieku większość specjalistów odrzucała zeznania dzieci jako niewiarygodne, niemieccy psychologowie Stern i Stern (1902, 1931) zdecydowanie opowiadali się po stronie dzieci ofiar. Jakkolwiek podkreślali podatność dzieci na sugestie, byli również zdania, że jeśli dzieci są przesłuchiwane w odpowiedni sposób, to ich zeznania mogą mieć wielką wartość.

W ciągu ostatnich 25 lat opublikowano wyniki wielu badań dotyczących wiarygodności dzieci – a zwłaszcza domniemyanych ofiar wykorzystywania seksualnego – jako świadków. W niniejszym wystąpieniu przedstawione zostaną najnowsze badania dotyczące tego zagadnienia. Omówione zostaną następujące kwestie:

- Czy dzieci mogą być wiarygodnymi świadkami i w jakich okolicznościach?
- Którzy profesjonalści są najlepiej przygotowani do przesłuchiwania domniemyanych ofiar wykorzystywania seksualnego?
- Czy (nieformalne) ujawnienie wykorzystywania jest warunkiem koniecznym skierowania dziecka na przesłuchanie sądowe? Dlaczego?
- Podatność na sugestie – jest cechą dzieci czy zależy od kompetencji osoby przesłuchującej?
- Histeryczne (mściwe, indoktrynujące) matki czy społeczne zaprzeczanie problemowi w celu uniknięcia odpowiedzialności za przemoc seksualną i fizyczną, jakiej doświadczają dzieci?
- Jak chronić dziecko – domniemyaną ofiarę wykorzystywania seksualnego w systemie sądowym?

Prewencyjna strategia Kościoła wobec wykorzystania seksualnego małoletnich. Jej fundamenty, cele i zasady – o. dr Adam Żak, SJ, Centrum Ochrony Dziecka przy Akademii Ignatianum w Krakowie

Fundamentem prewencyjnej strategii Kościoła jest Ewangelia i prawda o faktach. Ewangelia wg św. Mateusza rozpoczyna się od opowieści o czynie Józefa, który chroni Dziecię Jezus przed przemocą ze strony Heroda (Mt 2, 13-15). Ten czyn Józefa odczytany w świetle słów i czynów Jezusa wobec dzieci (Mt 18, 5-6; Mk 10, 13-16) stanowi normę dla człowieka wiary i dla wspólnoty ludzi wiary. W tym świetle widać nie tylko bezwarunkowość nakazu ochrony dziecka, lecz także niewyobrażalne zło działań krzywdziciela. Poznanie i uznanie prawdy o faktach wykorzystania seksualnego osób małoletnich to drugi element tego fundamentu, który sprawia, że prewencja staje się również częścią drogi nawrócenia Kościoła. Aby wejść na tę drogę, trzeba koniecznie zrozumieć, co się wydarzyło i jaka była droga dochodzenia Kościoła do odpowiedzi zgodnej z dobrem dziecka chronionym przez Ewangelię. Choć trzeba powiedzieć, że w żadnym momencie nie została zmieniona ani osłabiona jednoznaczna ocena moralna wykorzystania seksualnego małoletnich przez kogokolwiek w Kościele, to jednak ocena faktów przez Jana Pawła II i Benedykta XVI była bez znieczulenia, czyli nie tylko krytyczna, lecz także samokrytyczna. Stosunek ostatnich papieży do prawdy o faktach wykorzystania seksualnego małoletnich w Kościele nie zostawia żadnej wątpliwości co do odpowiedzi Kościoła. Jej celem jest w sposób oczywisty ochrona dzieci i młodzieży przed jakąkolwiek formą przemocy i wykorzystania oraz – by użyć określenia Jana Pawła II – pomoc społeczeństwu w rozumieniu i przeciwstawieniu się kryzysowi istniejącemu w jego wnętrzu. Tych celów nie da się osiągnąć inaczej, jak tylko kierując się zasadami przejrzystości i odpowiedzialności. Te zasady określają odpowiedź Kościoła w sprawach wykorzystywania seksualnego, spójną z Ewangelią i z uznaną prawdą o faktach. Stosowanie tych zasad wymaga przewartościowań i zmiany nawyków mentalnych.

wykład eksperta, godz. 14.00-15:45, Sala Koncertowa

Udział dzieci wykorzystywanych seksualnie w procedurach karnych – prof. Francien Lamers-Winkelman, Holandia

Podczas sesji rozwinięte zostaną zagadnienia poruszone w trakcie sesji plenarnej. Sesja będzie dotyczyć faktów i mitów na temat ujawnienia wykorzystywania seksualnego i odpowiedzi na związane z tym zagadnieniem pytania: dlaczego tak wiele dzieci nie ujawnia takich doświadczeń? Co można zrobić, żeby dzieci o nich mówiły? Co można zrobić, żeby rodzice nabrali większego zaufania do systemu sądowego i aby system sądowy stał się bardziej przyjazny dzieciom? (Nawet kiedy dzieci ujawniają wykorzystywanie, wielu rodziców jest przeciwnych złożeniu formalnego zawiadomienia o przestępstwie, ponieważ obawia się, że postępowanie sądowe będzie dla dziecka zbyt stresujące, a jego wynik – wysoce niepewny.) W jakich warunkach należy przesłuchiwać dzieci? Kto powinien być obecny podczas przesłuchania? Czy w rozmowie z dzieckiem można używać pomocy lub rekwizytów, takich jak rysunki czy lalki? Jak przygotować dziecko do przesłuchania? Kto ma kwalifikacje do przesłuchiwania ofiar wykorzystywania seksualnego? Czy to prawda, że dzieci ulegają sugestii swoich matek (rodziców) lub terapeutów, którzy zaszczepiają w nich przekonanie, iż zostały wykorzystane seksualnie? Jak można uniknąć problemu podatności na sugestie w trakcie przesłuchania? Jak uzyskać od dziecka zeznanie, nie lekceważąc przy tym prawdy, praw osób, przeciwko którym dziecko zeznaje, oraz dobra samego dziecka? Jak rozpoznać, że zeznania dziecka stanowią wynik sugestii albo indoktrynacji? Jak ocenić wiarygodność dziecka jako świadka?

Do pozostałych zagadnień, które zostaną omówione podczas sesji, należą: wielokrotne przesłuchania; fakt, że w większości krajów system prawny został stworzony z myślą o dorosłych, a co za tym idzie – siłą rzeczy jest szkodliwy dla dzieci; warunki przesłuchania; liczba przesłuchań; tematy zaproponowane przez uczestników oraz problematyka prowadzenia przesłuchania przez dobrze przygotowanych do tego celu specjalistów mających doświadczenie w rozmawianiu z dziećmi, wiedzę na temat etapów rozwoju dziecka, wpływu traumy na procesy pamięciowe, ograniczeń językowych i poznawczych występujących u (małych) dzieci oraz sposobów postępowania z dziećmi, które nie chcą mówić.

warsztat, godz. 14:00-15.45, Sala Rudniewa

Dziecko w procedurze „Niebieskie Karty” – Marzena Affeldt, Fundacja „Dziecko w Centrum”, Renata Durda, Niebieska Linia Instytutu Psychologii Zdrowia, dr Tomasz Iwański, Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej, Justyna Podlewska, Fundacja Dzieci Niczyje

Sesja będzie poświęcona sytuacji, pozycji oraz reprezentacji dziecka w procedurze „Niebieskie Karty” (NK). Praktyka pracy zespołów interdyscyplinarnych pokazała, że w sprawach, w których dziecko doświadcza przemocy, powtarzają się pewne trudności. Jedną z nich jest reprezentacja dziecka w czasie trwania procedury. W świetle prawa dziecko pozostające pod władzą rodzicielską reprezentują rodzice jako jego przedstawiciele ustawowi. W sytuacji przemocy w rodzinie wobec dziecka najczęściej podejrzewani o jej stosowanie są właśnie rodzice lub rodzic. Powstaje więc trudna sytuacja, w której to osoba lub osoby są w dwóch sprzecznych rolach: podejrzewane o stosowanie przemocy wobec dziecka i mające prawo reprezentować to dziecko.

Kolejnym problemem jest udział dziecka w procedurze. Procedura „NK” nie przewiduje udziału dziecka, bez względu na wiek, w posiedzeniach grup roboczych. W tych sytuacjach, kiedy „NK-A” założona jest dla dziecka doświadczającego przemocy w rodzinie, członkowie

grupy roboczej uzyskują bezpośrednio informacje o sytuacji rodziny od osoby podejrzewanej o stosowanie przemocy, zaś informacje o przemocy od dziecka uzyskiwane są w sposób pośredni. Powstaje więc w takiej sytuacji chociażby pytanie, jak i z kim wypełniać „NK-C” w tej sytuacji?

Nadal ogromnym problemem jest kwalifikacja jako przemocy sytuacji, w której dziecko bezpośrednio nie doświadcza przemocy, ale jest jej świadkiem. Nawet profesjonaliści mają wątpliwości, czy w takich sytuacjach, nawet jeśli są one przewlekłe, zakładać dla dziecka „NK-A”.

Optymizmem napawa fakt, że mimo trudności powstaje wiele przykładów dobrych praktyk w obszarze pomocy dziecku doświadczającemu przemocy w rodzinie.

Podczas sesji odbędzie się dyskusja o problemach wokół dziecka w procedurze „NK”, ale również pokazane zostaną przykłady dobrych praktyk w tej dziedzinie.

sesja referatowa, godz. 14.00-15.45, Sala Renesansowa

Przemoc czy miłość?

Porwania rodzicielskie – doświadczenia Fundacji ITAKA – Grzegorz Kostka, Anna Nita, Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

Porwanie rodzicielskie, tj. sytuacja, w której jeden z rodziców samowolnie zabiera dziecko w miejsce nieznanie drugiemu rodzicowi, jest szczególną formą przemocy psychicznej zarówno wobec dziecka, jak i pozostawionego rodzica. Zachowania takie, jak uniemożliwianie kontaktu z drugim rodzicem, wmawianie dziecku, że drugi rodzic nie żyje lub nie interesuje się dzieckiem, że przestał je kochać oraz angażowane dziecko w oczernianie drugiego rodzica, mają dotkliwe skutki dla jego rozwoju emocjonalnego. Długotrwały brak kontaktu rodzica z dzieckiem powoduje też naruszenie wzajemnej więzi i trudności w jej odbudowaniu. W dalszym rozwoju następstwami porwania mogą być m.in.: zachowania autodestrukcyjne, problemy z tożsamością, łatwość uzależniania się, obniżona samoocena i depresja. Fundacja ITAKA od 15 lat zajmuje się tematyką poszukiwania osób zaginionych, świadcząc pomoc poszukiwawczą, a także poradnictwo prawne i psychologiczne dla rodzin osób zaginionych. Od 2009 roku zajmuje się także zjawiskiem porwań rodzicielskich. Podczas wystąpienia zostaną zaprezentowane doświadczenia w pomocy prawnej i psychologicznej dla rodziców ofiar porwań rodzicielskich Fundacji ITAKA, analiza sytuacji prawnej rodzica i dziecka, zarówno w kontekście porwania w Polsce, jak i porwania międzynarodowego. Ponadto zwrócona zostanie uwaga na fakt, że obecnie rodzice będący ofiarami porwań rodzicielskich pozostają bezsilni w obliczu długotrwałych procesów przed sądami cywilnymi oraz znikomej egzekwowalności wyroków sądowych w tym zakresie i że konieczne jest wypracowanie nowych instrumentów pozwalających na skuteczne egzekwowanie prawa do kontaktu między rodzicem i dzieckiem.

Zastępczy zespół Münchausena – Tomasz Janus, Specjalistyczny Zespół Ratownictwa Medycznego

Zastępczy zespół Münchausena jest rzadką, trudną diagnostycznie i potencjalnie letalną formą maltretowania dzieci. Sprawca motywowany swoimi potrzebami psychicznymi stosuje różnorodne strategie, aby utrudnić lub uniemożliwić skuteczną terapię schorzenia występującego u dziecka, może także wywołać u niego choroby, pozorować objawy chorobowe lub niepełnosprawność. Następnie przyjęcie roli zaangażowanego w leczenie i/lub rehabilitację opiekuna chorego dziecka i związane z tym uznanie/podziw/szacunek/współczucie osób trzecich jest dla niego rodzajem nagrody psychicznej. Podczas wystąpienia uczestnicy zostaną wprowadzeni w tematykę zastępczego zespołu Münchausena w kontekście pracy profesjonalistów zajmujących się problematyką przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci.

warsztat godz. 14.00-15.45, Sala A

Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówkach edukacyjnych – Angelika Pasek-Gilarska, Katarzyna Seidel, Fundacja Dzieci Niczyje

Pojawianie się coraz to nowych form problemów dzieci i młodzieży nakłada na placówki edukacyjne i opiekuńcze obowiązek stosowania coraz bardziej innowacyjnych metod ich rozwiązywania. Podejmowanie różnorodnych i szerokich działań na rzecz wzmacniania poczucia bezpieczeństwa, wykraczających poza standardowe działania placówek edukacyjnych, staje się coraz bardziej powszechną praktyką, a skuteczne rozwiązania systemowe w zakresie bezpieczeństwa są realną potrzebą polskich szkół, przedszkoli i innych instytucji działających na rzecz dzieci.

Fundacja Dzieci Niczyje od 2010 roku prowadzi program „Chronimy Dzieci”. Celem programu jest przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci w placówkach edukacyjnych i opiekuńczych poprzez wprowadzanie polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem, podnoszenie kompetencji osób dorosłych, a także promowanie standardów bezpiecznej placówki.

Podczas wystąpienia przedstawione zostaną zasady tworzenia polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówce edukacyjnej oraz procedury reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

warsztat, godz. 14.00-15.45, sala B

Dlaczego? Samookaleczenia wśród dzieci i młodzieży – Lucyna Kicińska, Aleksandra Mieszkowska, Fundacja Dzieci Niczyje

Dzieci i młodzież często się wstydzą swoich problemów, nie chcą obarczać nimi bliskich lub boją się odrzucenia czy zlekceważenia. Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 to szczególne miejsce. Tu dociera dziecięca rozpacz, złość, gniew, samotność, zwątpienie czy strach. Każde odebrane przez konsultantów połączenie i odpowiedź na wiadomość przesłaną przez www.116111.pl to szansa dla młodej osoby na poradzenie sobie z problemami. Od chwili uruchomienia telefonu 116 111 w listopadzie 2008 roku skontaktowało się z nami ponad 730 tysięcy dzieci.

W trakcie warsztatu przedstawione zostaną doświadczenia konsultantów Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 w pracy z dziećmi, które się samookaleczają. Omówiona zostanie typologia zachowań autoagresywnych, najczęstsze ich powody podawane przez dzieci i młodzież, a także współwystępujące problemy w życiu samookaleczających się młodych osób, które wybierały bezpłatny numer 116 111 lub pisały do konsultantów wiadomości przez www.116111.pl/napisz.

Według jednego z mitów dotyczących zachowań autoagresywnych osoby, które je podejmują, starają się w ten sposób zwrócić na siebie uwagę. To nie zawsze prawda. Uczestnicy warsztatu dowiedzą się, na jakie zachowania dziecka czy nastolatka należy zwracać szczególną uwagę oraz w jaki sposób reagować, gdy dowiadujemy się, że dziecko podejmuje zachowania autoagresywne.

W ostatniej części warsztatu uczestnicy zostaną zaproszeni do opracowywania indywidualnych planów pomocy dzieciom i młodzieży, które się samookaleczają.

Konferencja realizowana jest w ramach projektów:

„The third sector against pushed begging” HOME/2012/ISEC/AG/THB/4000003901 finansowanego ze środków Komisji Europejskiej.

„Joint Action to protect Central and South East European Children from abuse, exploitation and trafficking in Europe” współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu Daphne oraz Fundacji OAK.

„Don't look away – be aware and report the sexual exploitation of children in travel and tourism!”
– FR-2011-GGM-2610946707, współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej oraz ECPAT France.

Niniejsza publikacja wyraża wyłącznie poglądy i opinie wydawcy. Sponsorzy nie są odpowiedzialni za jakiegokolwiek informacje w niej zawarte.

Możesz pomóc
dzieciom, które
zostały skrzywdzone!

Dołącz do Klubu!

www.klub.fdn.pl

Klub
Przyjaciół
Dzieci

